

Uzdevumi

darbam ar latviešu tautas pasakām

1. daļa

8 – 12 gadus veciem diasporas bērniem

Latviešu valodas
aģentūra

Saturs

Stiprinieks ar biedriem.....	5
Kā lācis cēlies.....	12
Par čiku.....	18
SKM.....	25
Trepens un Pakans.....	29
Melnuma zāles.....	35
Kaķītis, gailītis un lapa.....	42
Ķēniņš prec pameitu.....	49
Viesis no debesīm.....	57
Puika mucā.....	64
Kā velns mācījās krākt.....	70
Labsirdīgais kurpnieks.....	76

Autore	Iveta Grīnfelde
Māksliniece - maketētāja	Anita Ozoliņa
Redaktore	Ieva Nagle
Atbildīgā par izdevumu	Vineta Vaivade

LVA, 2017

Labdien, mans gudriniek!

Tev raksta šī krājuma sastādītāja. Ar patiesu prieku un lielu iedvesmu lasīju pasakas un veidoju uzdevumus, jo redzēju, kā Tu savās domās atceļo pie manis uz Latviju un iegrimsti latviešu tautas pasakās.

Vēlos, lai tu varētu novērtēt mūsu tautas valodas skaistumu, lai tu apzinies tās nozīmīgumu, lai tu droši un bezbailīgi izsaki savas domas un spriedumus latviešu valodā, lai tu ieraugi Latviju šajās pasakās un lai Tu savā sirdī izveido trešo sirds kambari – Latviju!

Autore

Apzīmējumi

Uzdevums, kas jāveic pāri, grupās vai visiem kopā.

Klausīšanās uzdevums.

Valodas lietojuma uzdevums.

Spēles un rotaļas.

1 Stiprinieks ar biedriem

1. uzdevums. Sameklē vārdnīcā <http://tezaurs.lv/> vārdu nozīmi un savieno!
Pastāsti, kā tev šķiet, par ko būs pasaka!

art

sadrupināt

aka

vērsis

malt

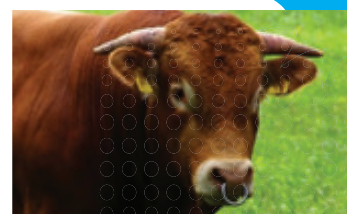
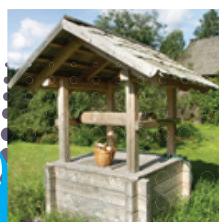
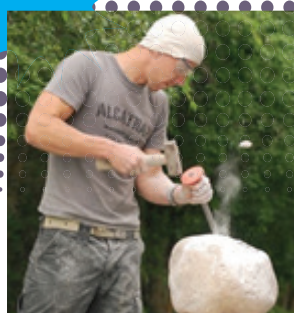
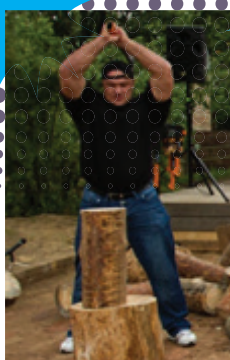
skaldīt

medīt

muiža

sliekšnis

graudi

2. uzdevums. Lasi ātri!

Agrā rītā Artūrs ar arklu ar tīrumā vagas.
Muižkungs muižā šķetina žagaru saišķi.

3. uzdevums. Lasi pasakas pirmo daļu!

Stiprinieks ar biedriem

Kādam vecam vīram nav bijis spēka strādāt muižā. Reiz viņš raudādams nācis mājās ļoti noguris. No meža iznācis balts vīriņš un vaicājis, kāpēc vīrs raud. Baltais vīriņš noklausījies un teicis:

- Ej mājās, dēls tevi tur gaidīs, viņš palīdzēs, jo ir ļoti liels un stiprs.

Vecais vīrs aiziet mājās, un tur viņu tiešām sagaida liels un spēcīgs dēls.

Dēls izgatavo sev lielus un smagus darbarīkus un iet uz muižu strādāt vecā vīra vietā. Kungs skatās uz puisi darbu, kurš ardams visu lauku apgriezis otrādi, novaidas vien. Otrā dienā kungs liek dēlam rakt aku. Viens divi, aka gatava! Kungam paliek bail no tāda stiprinieka un viņš grib no viņa atbrīvoties. Viņš met akmeni virsū dēlam, kurš vēl akā. Dēls atmet akmeni atpakaļ tā, ka gandrīz trāpa kungam.

Trešajā dienā kungs liek dēlam iet pie velna un malt graudus. Pūsis maļ, te velns klāt. Dēls paķer velnu un grib samalt, velns nobaidās un solās vairs nekad nenākt zemes virsū, lai tikai palaiž vaļā. Velns iebēg ezerā un pazūd uz visiem laikiem. Vakarā kungs brīnās, ka pūsis vesels pārnācis, nobīstas un saka, ka dēls un vecais vīrs var darbos vairs nenākt.

Veidojiet jautājumus un uzdodiet tos viens otram!

Izmantojiet dotos vardus!

kas kur kad kā kam cik ko kāpēc kurš/- a kāds/- a

4. uzdevums. Lasi pasakas otro daļu!

Dēls aiziet mājās, pastāsta to tēvam un dodas pasaulē. Satiek divus stipriniekus – Kalnuracēju un Skaldītāju. Kalnuracējs var sabirdināt kalnus, bet Skaldītājs – saskaldīt akmeņus. Tā nu visi trīs turpina ceļu un nonāk tukšā mājā, kur pļavās ir daudz vērsu. Vienu vērsi viņi nokauj, Skaldītājs paliek vārīt vērsi, bet Kalnuracējs ar dēlu iet medīt.

Te uzrodas īstais vērsu saimnieks – mazs, mazs vīrelis, sāk skaitīt vērsus un redz, ka viens trūkst. Viņš nu prasa Skaldītājam, kur vērsis. Par atbildi vīrelis sadusmojas un pabāž lielo stiprinieku zem sliekšņa. Atnāk mājās dēls ar Kalnuracēju, izvelk šo ārā.

Otrā dienā nokauj vēl vienu vērsi, dēls ar Skaldītāju aiziet medīt, Kalnuracējs paliek vārīt vērsi. Vīrelis atkal skaita vērsus, atkal viena trūkst, atkal pabāž stiprinieku zem sliekšņa, atkal draugi to izvelk.

Trešajā dienā vērsi vārīt paliek dēls, atkal vīrelis klāt, bet dēls viņu iebāž baļķī. Vīrelis ar visu baļķi pazūd lielā zemes caurumā, dēls lien pakaļ, ierauga skaistu pili. Dēls nu cīnās ar vīreli cik var, beigās to uzvar un atrod pilī trīs skaistas princeses. Viņam patīk jaunākā. Viņš dodas pie pils ķēniņa un apprec jaunāko, kļūst pats par ķēniņu. Vēlāk vecākās meitas apprec Kalnuracējs un Skaldītājs. Dēls saviem draugiem piešķir arī gabaliņu no valsts.

Atbildi uz jautājumiem!

Kāpēc kungs nobijās no dēla?

Kur devās velns?

Kāpēc mazajam vīrelim bija tāds spēks?

Kāpēc pils, tavuprāt, atradās pazemē?

Kas, tavuprāt, notika ar veco vīru?

Kur, tavuprāt, palika pils ķēniņš?

5. uzdevums. Klausies tautasdziesmas un ieraksti vārdus! Izlasi vēlreiz ierakstītos vārdus un paskaidro, ko, tavuprāt, tie nozīmē! Kāds, tavuprāt, bija dēls?

Dzirnas rūc, dzirnas klaudz,

Tur _____ malējiņa:

Kumelš tek, zeme rīb,

Tur _____ jājējiņš.

Jāj pa priekšu, veco brāl,

Tev _____ kumeliņš;

Man ir tāds _____,

Es tavā ēniņā.

_____ dziesmu nodziedāju

Sava tēva istabā;

Kurš _____ tēva dēls

Tas dziesmā klausījās.

Labdien, tēvs!

*Kā Tev iet? Kā Tev ar veselību?
Vai kungs Tevi liek mierā? Es visu laiku
par Tevi uztraucos.*

*Toreiz, kad devos pasaulē, nezināju,
kā man ies. Tagad varu teikt, ka ar
mani viss ir kārtībā. Es tagad esmu
pazemes valdnieks, esmu apprecējis ļoti
skaistu princesi. Man ir daudz draugu un
radu.*

*Es gribētu, lai tu nāc dzīvot pie
manis. Mums ir daudz istabu, vari dzīvot,
kurā gribi. Padomā un atraksti man, ko
Tu izlēmi.*

Tavs dēls

7. uzdevums. Papildini!

	Mājās nav ...	Dod roku ... !	Es satieku ...
tēvs	tēva	tēvam	tēvu
dēls			
draugs			
kungs			
vīri	vīru	vīriem	vīrus
velni			
saimnieki			

8. uzdevums. Pārveido vārdus, lai atbildētu uz jautājumu Kas jādara?

9. uzdevums. Sanumurē plāna punktus pasakas notikumu secībā un pastāsti pasaku!

Plāns.

Notikumi tukšajā mājā.

Dēla darbi pirmajā dienā.

Vecā vīra satikšanās ar balto vīru.

Dēla darbi.

Otrās dienas darbi pie kunga.

Notikumi pazemē.

Draugu satikšanās.

Trešās dienas darbi pie kunga.

10. uzdevums. Izvēlieties vienu situāciju un veidojiet dialogus pāros!

1. Dēls un tēvs satiekas pēc trim gadiem pazemes pilī.
2. Dēls stāsta savai sievai, kā viņš nokļuva pilī.
3. Dēla sieva stāsta savam tēvam, kāpēc viņai ir tik labs vīrs.
4. Kalnuracējs un Skaldītājs apspriež, kā tālāk dzīvot.

11. uzdevums. Spēlējiet rotaļu „Dižais puisis”!

Nodarbības konspekts (2 x 40 min.)

Laiks	Skolotāja darbība	Bērnu darbība	Nepieciešamie līdzekļi
-------	-------------------	---------------	------------------------

Ierosināšana. 1. – 2. uzdevums (leksika, motivācija, izruna)

7 min.	Skolotājs uzraksta uz tāfeles pēc nozīmes līdzīgus vārdus – <i>stiprs, spēcīgs, varens, jaudīgs</i> – un izrunā ar skolēniem sinonīmu nozīmju nianšes, lai ievadītu bērnu pasakas lasīšanā. Skolotājs palīdz bērniem izpildīt 1. uzdevumu.	Klausās, stāsta, meklē vārdnīcā vārdus, savieno attēlu ar vārdu un izsaka savas teksta prognozes.	Darba lapas, zīmuļi.
3 min.	Skolotājs vada 2. uzdevuma izpildi.	Lasa ātri teikumus, veido izrunu.	Darba lapas.

Apjēgšana. 3. – 8. uzdevums (lasīšana, jautājumu un atbilžu veidošana, klausīšanās, rakstīšana)

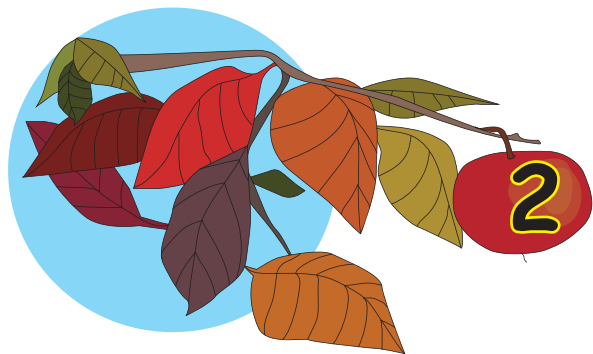
15 min.	Skolotājs ar bērniem lasa pasaku un skaidro nezināmos vārdus. 3. un 4. uzdevumā skolotājs organizē darbu.	Lasa tekstu skaļi pēc kārtas, cenšas uztvert teksta jēgu, nosaka vārdus, kuru nozīmi noskaidro, 3. un 4. uzdevumā veido jautājumus, atbild, meklējot atbildes tekstā un izsakot savas domas.	Darba lapas.
---------	---	--	--------------

15 min.	5. uzdevumā skolotājs lasa tautasdziesmu ar izlaistajiem vārdiem: <i>Dzirnas rūc, dzirnas klaudz, Tur <u>dižena</u> malējiņa: Kumelš tek, zeme rīb, Tur <u>dižens</u> jājējīnš.</i> <i>Jāj pa priekšu, veco brāl, Tev <u>ražens</u> kumeliņš; Man ir tāds <u>neražens</u>, Es tavā ēniņā.</i> <i><u>Skaistu</u> dziesmu nodziedāju Sava tēva istabā; Kurš <u>godīgs</u> tēva dēls, Tas dziesmā klausījās.</i> 6. uzdevums ir radošs. Skolotājs ierosina bērniem iejusties tēva lomā, izprast tēva situāciju, ka viņš atkal palicis viens un neaizsargāts. 7. uzdevums formē izpratni par 1. deklinācijas locījumu galotnēm, tāpēc nepieciešams strādāt papildus ar locīšanas tabulu. 8. uzdevums formē prasmi darināt vajadzības izteiksmes formas.	Pilda 5. un 6. uzdevumu ar skolotāja palīdzību: klausās, raksta, analizē dēla un tēva tēlus. 7. un 8. uzdevumā bērni pilda valodas lietojuma vingrinājumus.	Darba lapas, pildspalvas.
---------	--	---	---------------------------

Nostiprināšana. 9. – 11. uzdevums (runāšana, lietošana)

10 min.	Skolotājs palīdz 9. uzdevumā izprast stāstījuma plānu, sagatavoties stāstījumam.	Skolēni sakārto plāna punktus notikumu secībā, stāsta pasaku, izmantojot 9. uzdevuma stāstījuma plānu.	Darba lapas.
15 min.	Skolotājs pastāsta par 10. uzdevuma noteikumiem, vēršot uzmanību uz to, lai tiktu veidoti saderīgi pāri uzdevuma izpildei.	Skolēni sadarbojas pāros, veido dialogus, demonstrē tos citiem bērniem.	Darba lapas.

15 min.	Skolotājs pastāsta par rotaļu „Dižais puisis”, organizē rotaļu. <u>Rotaļas apraksts.</u> Stājās cits aiz cita rindā. Viens ir saimnieks, tas nostājas pretī un prasa pirmajam, kas rindas galā: „Vai gaismā aust?” „Aust, aust!” „Vai saule lec?” „Lec, lec!” „Kur dižais puisis?” „Pie krāsns uz beņķa.” „Vai viņš zirgus sakopa?” „Jā.” „Ko iedeva ēst?” „Salmus ar ūdeni.” „Ak, tā tu manus zirgus kop!” Saimnieks skrien uz rindas galu un dižais puisis, kas rindas pēdējā galā, tas mūk trīs reizes apkārt rindai, un tad nostājas saimnieka vietā. Bijušais saimnieks nostājas rindas pirmajā galā. Saimniekam, dzenot puisi, ir rokā grīstē sagriezts dvielis. Ja puisis nav izmanīgs un nevar izmukt, tad saimnieks ar to puisi sit. http://www.suitunovads.lv/lv/kulturas_mantojums/rotaljas/	Skatās, klausās, piedalās kustību rotaļā.	Telpa rotaļai, dvielis.
---------	---	---	-------------------------

Kā lācis cēlies

1. uzdevums. Sameklē vārdnīcā <http://tezaurs.lv/> vārdu nozīmi un savieno!
Pastāsti, kā tev šķiet, par ko būs pasaka!

malka

cirvis

kariete

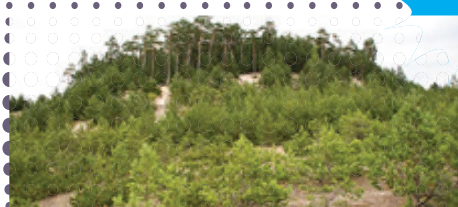
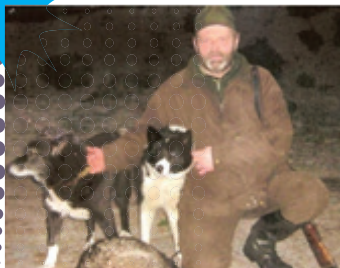
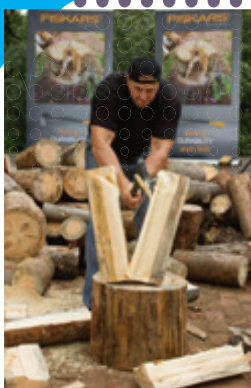
priežkalns

bērzs

ķeizars

mežsargs

kučieris

2. uzdevums. Lasiet pasaku kopā! Ja nezināt kādu vārdu, sasitiet plaukstu, lai jums palīdz saprast nezināmo vārdu!

Kā lācis cēlies (Kā radās lācis)

Bija kāds saimnieks, kam pietrūka malkas. Saimnieks gribēja sacirst mežā malku, bet mežsargs neļāva.

Nu saimnieks nolēma nocirst veco bērzu, kas aug dārzā pie mājas. Bērzs lūdzās, lai necērt, un teica:

- Ej mājās, tur tev būs nauda, varēsi daudz malkas nopirkt!

Un tik tiešām, mājās saimnieku sagaidīja pilns kakts ar naudu. Nu viņš nopirka malku un kādu laiku dzīvoja bagāti un mierīgi. Bet tad viņš atkal paņēma cirvi un devās pie bērza, jo gribēja kļūt par kungu. Bērzs lūdzās, lai necērt, un teica:

- Ej mājās un, kad vecais kungs nomirs, tad kungs būs tu!

Pēc kāda laika vecais kungs nomira un ciema ļaudis par kungu ievēlēja saimnieku. Jaunais kungs kādu laiku dzīvoja bagāti un mierīgi. Bet tad viņš atkal devās pie bērza, jo gribēja kļūt par ķeizaru. Bērzs lūdzās, lai necērt, un teica:

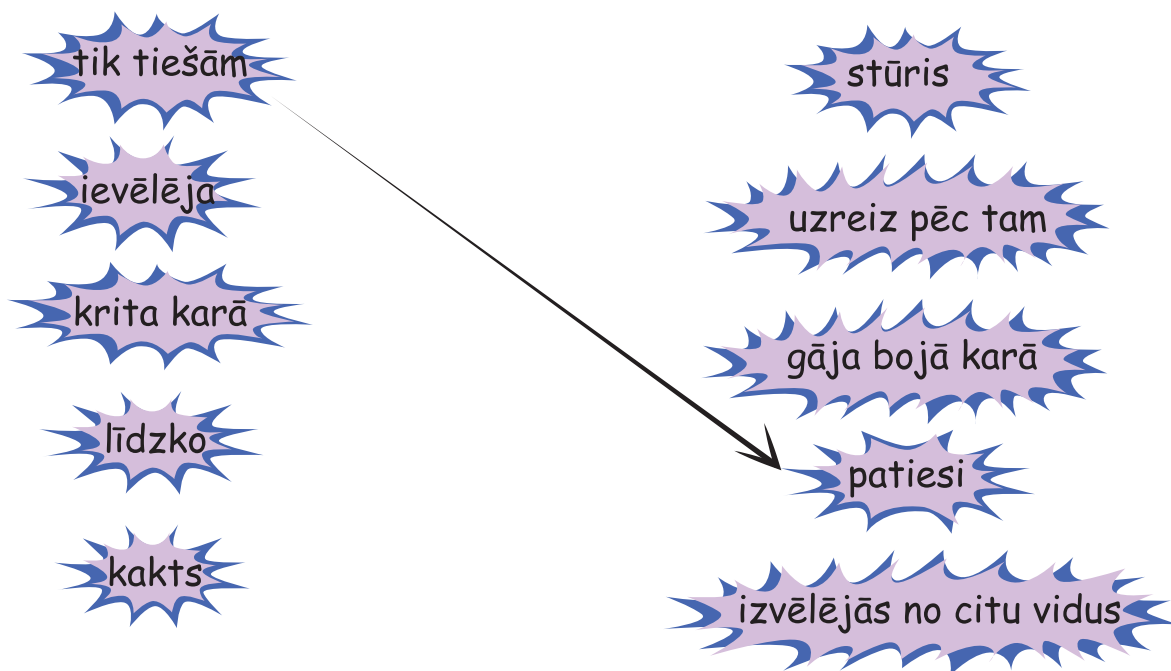
- Ej mājās un, kad vecais ķeizars kritīs karā, tad ķeizars būs tu!

Pēc kāda laika ķeizars krita karā un pārējie kungi par ķeizaru ievēlēja mūsu kungu. Ķeizars kādu laiku dzīvoja bagāti un mierīgi. Bet tad viņš atkal devās pie bērza, jo gribēja kļūt par Dievu. Bērzs lūdzās, lai necērt, un teica:

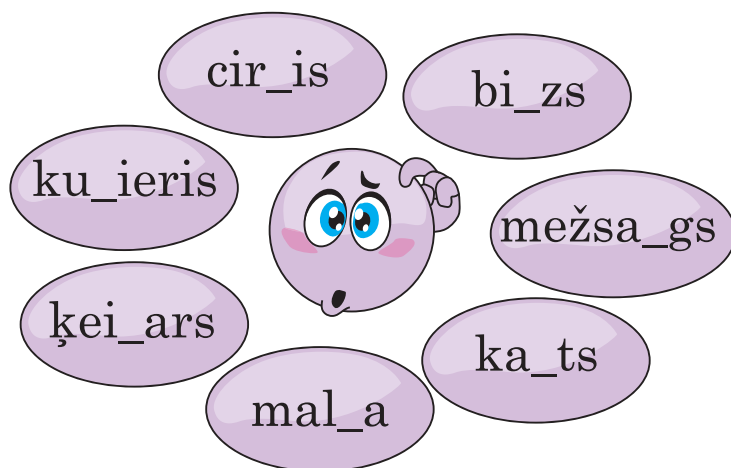
- Iejūdz četrus melnus zirgus, paņem sievu un bērnus un brauc pie lielā priežkalna, izkāp no karietes ar sievu un kļūsi par dieviem!

Ķeizars tā arī izdarīja. Līdzko viņi abi izkāpa no karietes, tā pārvērtās par lāčiem un ieskrēja mežā. Kučieris aizveda bērnus mājās un viņi sāka valdīt tēva vietā.

3. uzdevums. Savieno!

4. uzdevums. Kurš burts pazudis?

5. uzdevums. Klausies vārdus, kurus lasa skolotāja!

Pieraksti 8 vārdus, kuri ir pasakā! Pasaki teikumus ar šiem vārdiem!

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

6. uzdevums. Pabeidz teikumus!

Pirmo reizi saimnieks gribēja bērzu cirst, lai/jo ...

Otro reizi saimnieks gribēja bērzu cirst, lai/jo ...

Trešo reizi saimnieks gribēja bērzu cirst, lai/jo ...

Ceturto reizi saimnieks gribēja bērzu cirst, lai/jo ...

7. uzdevums. Atbildi uz jautājumiem!

1. Kur saimnieks gribēja sacirst malku?
2. Kur auga vecais bērzs?
3. Ko saimnieks atrada istabas kaktā?
4. Par ko vēlējās kļūt saimnieks visas četras reizes?
5. Kur bērzs saimnieku aizsūtīja ceturtajā reizē?
6. Kas notika ar saimnieku, viņa sievu un bērniem?
7. Kāpēc bērzs sodīja saimnieku?

8. uzdevums. Ieraksti izlaistos burtus ā, ē vai ū un izlasi tautasdziesmu!

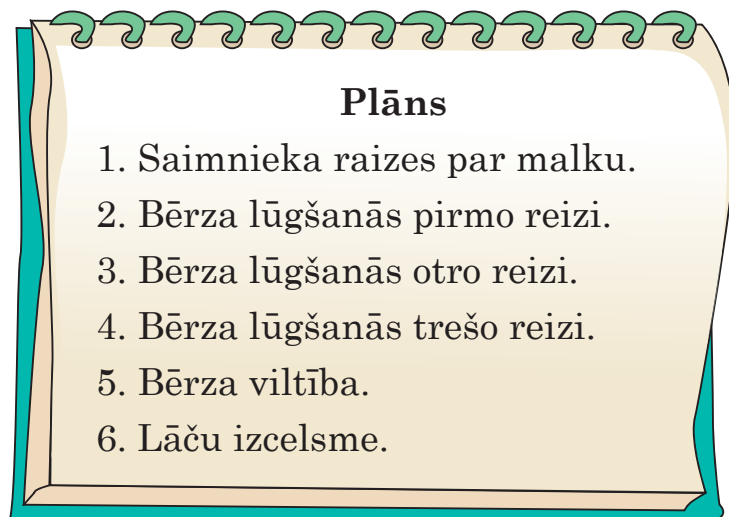
L__cis k__pa ozol__,

Bite d__ra v__der__,

No t__ maza d__rumiņa

Liela pumpa uzc__l__s.

9. uzdevums. Izmanto stāstījuma plānu un īsi pastāsti pasaku!

10. uzdevums. Turpini pasaku vismaz ar 5 teikumiem! Iesaisti visus dotos vārdu savienojumus!

ķeizarzemes princese

bērzu birzs

tukšs spainis

mobila telefons

kurmja ala

jaunais princis

melnā Lamborghini

11. uzdevums. Spēlējiet rotaļu “Danco, lāci”!

Nodarbības konspekts (2 x 40 min.)

Laiks	Skolotāja darbība	Bērnu darbība	Nepieciešamie līdzekļi
-------	-------------------	---------------	------------------------

Ierosināšana. 1. – 2. uzdevums (leksika, motivēšana)

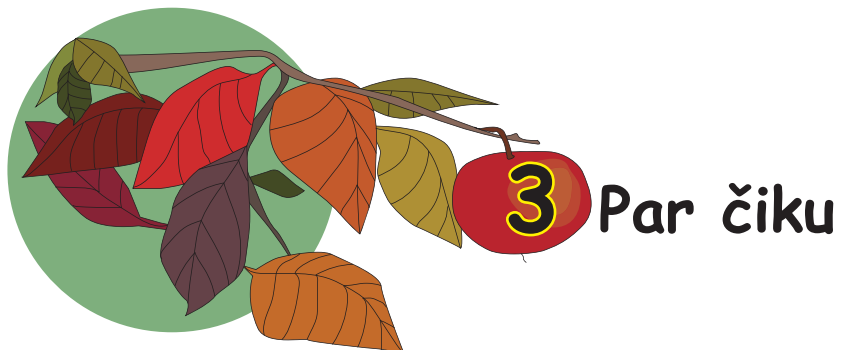
10 min.	Skolotājs pastāsta par lielāko plēsēju lāci, kas sastopams Latvijā, parāda foto, pajautā, vai zina kādu pasaku par lāčiem. Skolotājs palīdz bērniem izpildīt 1. uzdevumu.	Klausās, stāsta, meklē vārdnīcā vārdus, savieno attēlu ar vārdu un izsaka savas teksta prognozes.	Darba lapas, zīmuļi.
---------	---	---	----------------------

Apjēgšana. 3. – 8. uzdevums (lasīšana, klausīšanās, rakstīšana)

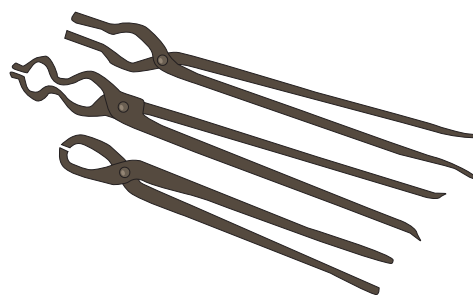
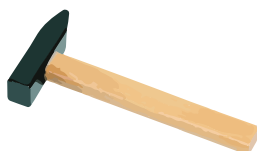
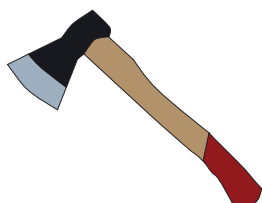
10 min.	Skolotājs ar bērniem lasa 2. uzdevumu, skaidro nezināmos vārdus.	Lasa tekstu skaļi pēc kārtas, cenšas uztvert teksta jēgu, nosaka vārdus, kuru nozīmi vēlas noskaidrot, sasitot plaukostas.	Darba lapas.
20 min.	Skolotājs palīdz bērniem un vada 3. – 8. uzdevumu izpildi. Skolotājs pastāsta, ka ir vārdi ar līdzīgu vai tādu pašu nozīmi, šādus vārdu pārus jāsameklē un jāsavieno 3. uzdevumā. Skolotājs lasa 5. uzdevuma vārdus: <i>malka, mieži, nocirst, kakts, čiekurs, ķeizars, pīle, sliekšnis, kungs, lāpsta, dievs, darbs, sieva, slieka, kariete</i> . 6. uzdevums palīdz izprast notikumu gaitu pasakā. 7. uzdevuma pēdējais jautājums – jāizrunā ar skolēniem ētikas jautājums par latviešu tautas sakāmvārdu „apetīte aug ēdot”. 4. un 8. uzdevums nostiprina vārdu krājumu, vārdu pareizrakstību.	Pilda 3. – 8. uzdevumu ar skolotāja palīdzību: raksta, atbild uz jautājumiem par tekstu, analizē saimnieka neētisko rīcību, klausās.	Darba lapas, zīmuļi vai pildspalvas.

Nostiprināšana. 9. – 11. uzdevums (runāšana, lietošana)

10 min.	Skolotājs palīdz 9. uzdevumā izprast stāstījuma plānu, sagatavoties stāstījumam.	Skolēni stāsta pasaku, izmantojot 9. uzdevuma stāstījuma plānu.	Darba lapas.
15 min.	Skolotājs pastāsta par 10. uzdevuma noteikumiem, vēršot uzmanību uz to, lai tiktu stāstījumā iesaistīti visi vārdi.	Skolēni darbojas radoši, veido savu pasakas turpinājumu, stāsta.	Darba lapas.
15 min.	Skolotājs pastāsta vai parāda video https://www.youtube.com/watch?v=veSn6yrQnUI; https://www.youtube.com/watch?v=aA6ZlryKgvo par rotaļu „Danco, lāci”, organizē rotaļu. <u>Rotaļas vārdi.</u> <i>Danco lāci, danco, lāci, Saiminiece aizmaksās.</i> <i>Šķiņķi, gaļas, klaipu maizes, Trīs pimberi piedevām.</i> <i>Dancojati, ķekatiņas, Istabiņas vidiņā.</i> <i>Lai dancoja kazlēniņi Namamātes laidarā.</i> <i>Sagriežati, ķekatiņas, Istabiņas vidiņā.</i> <i>Lai sagrieza rudzi, mieži Namatēva tīrumā.</i>	Skatās, klausās, piedalās kustību rotaļā.	Telpa rotaļai, projektors, audio atskaņotājs.

1. uzdevums. Aplūko darbarīkus! Kā tos sauc? Ko, tavuprāt, ar tiem dara?
Kādas profesijas pārstāvjiem tie nepieciešami?

2. uzdevums. Uzraksti pareizi darbarīku nosaukumus!

ESMELIS

VICIRS

SNĪLE

KATLA

ŠPĒLAS

MUĀRS

NAKIBELS

3. uzdevums. Lasiet pasaku lomās: teicējs, kungs, kučieris, saimnieks! Aizvietojiet attēlus ar vārdiem!

Par čiku

Reiz kungam salūza kariete un kalējs to salaboja. Par darbu kalējs paņēma lielu naudu. Kungs dusmojās, ka tik dārgi un nodomāja pats pelnīt naudu tāpat kā kalējs. Katru dienu kungs gāja noskatīties, kā šis darbs darāms. Pēc kāda laika viņš padzina kalēju un pats ar kučieri ķērās pie darba.

Pirmais atnāca kāds saimnieks un gribēja, lai kungs no liela dzelzs gabala izgatavo . Nu kungs kaļ un kaļ, līdz dzelzs jau pavisam plāna. Saimnieks uztraucas:

- Te jau vairs nesanāk!
- Tava dzelzs nekam neder. Kalšu .
- Labi, arī noderēs.

Nu kungs kaļ un kaļ, līdz dzelzs jau pavisam plāna. Kungs uzsauc:

- nesanāk! Kalšu !
- Labi, arī noderēs.

Nu kungs kaļ un kaļ, līdz dzelzs jau pavisam plāna. Kungs uzsauc:

- nesanāk! Kalšu .
- Labi, arī noderēs.

Nu kungs kaļ un kaļ, līdz dzelzs jau pavisam plāna. Kungs uzsauc:

- nesanāk! Kalšu čiku!

To sacījis, kungs paņēma vēl to, kas bija palicis no dzelzs, nokarsēja un iemeta ūdenī. Čiks! Palika tikai tāds nieka dzelzs gabaliņš.

Nu kungs prasa lielu naudu par darbu, bet saimnieks saka, ka viņam naudas nav, lai kalējs atbrauc pie viņa uz mājām pēc graudiem.

Kungs brauc pie saimnieka un pa ceļam māca kučieri:

- Es ar saimnieku iešu pēc graudiem, tu stāvi ārā! Ja saimnieks teiks, ka pietiek, tad saki, lai ber vēl, jo tev arī bija grūti.

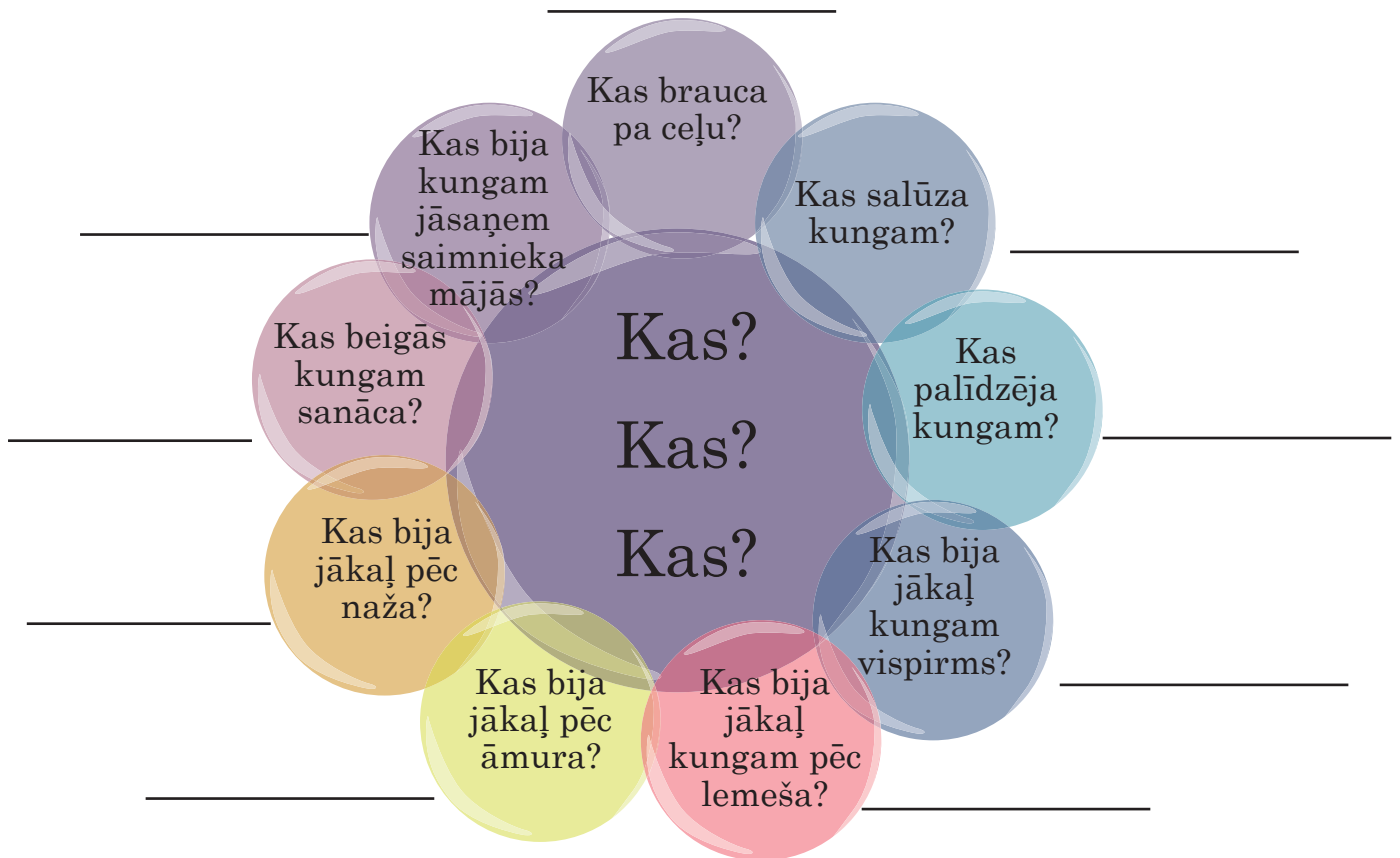
Iekšā kungu sagaida stipri puisi, sagrabj kalēju, nogāž zemē un sāk pērt. Kungs klusē, lai tikai kučieris neko nedzird. Pēc brīža saimnieks saka:

- Pietiek!
- Ber, ber vēl! Man arī bija grūti!
- Nu, manis pēc, dosim arī!

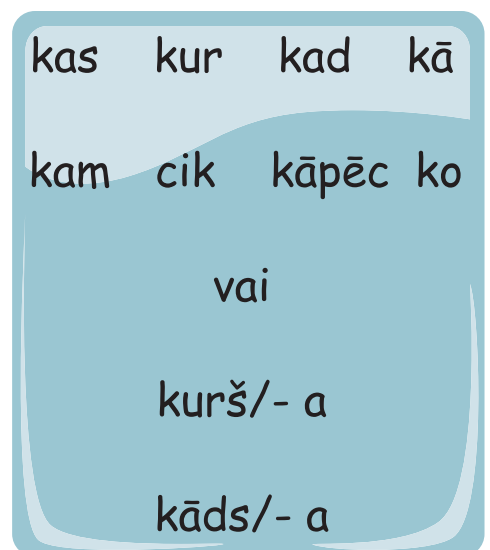
Vēlāk kungs saka kučierim:

- Kāpēc tu sauci, lai vēl ber?
- Es daru to, kas man likts!
- Jā, jā! Dedzini nost smēdi!

4. uzdevums. Sameklē pasakā atbildes un raksti!

5. uzdevums. Raksti 4 jautājumus par pasaku! Uzdod tos citiem bērniem!

6. uzdevums. Atšifrē sakāmvārdu! Katram burtam ir savs cipars!

K	U	R
1	2	3

	A	L			S
1	4	5	6	7	8

		L
1	4	9

T		
10	2	3

D		I						
11	12	13	3	1	8	10	13	8

	E	
5	14	15

Kad, tavuprāt, lieto šo sakāmvārdu?

7. uzdevums. Pabeidz teikumus!

Ja es būtu kalējs, tad es _____.

Ja es būtu kučieris, tad es _____.

Ja es būtu saimnieks, tad es _____.

Ja es būtu kungs, tad es _____.

Ja es stāstītu šo pasaku bērniem, tad es _____.

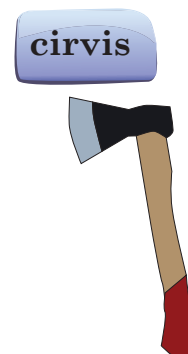
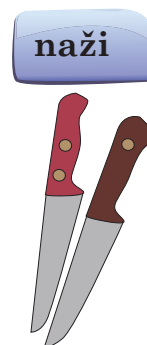

8. uzdevums. Papildini teikumus ar dotajiem vārdiem!

Man nav _____, _____ un _____.

Neļauj nokrist _____, _____ un _____.

Es nesu tev _____, _____ un _____.

9. uzdevums. Klausies latviešu tautasdziesmas un iekrāso tautasdziesmu rindas – pirmajai tautasdziesmai – dzeltenā, otrajai – zaļā, trešajai – zilā krāsā! Nolasi izteiksmīgi tautasdziesmas!

Kalējs kala jūriņā,

Kal, kalējs, ko kaldams,

Dieva dēli kaldināja

Bāliņos atskanēja.

Akmeņaina tā zemīte,

Kur aug mana līgaviņa.

Saules meitas

Kal man dzelžu ritenīšus,

Tautiņās māsa dzied,

Gaisā lēca dzirkstelītes:

Šaipus Gaujas atskanēja;

Viņpus Gaujas kalējs kala,

10. uzdevums. Aplūkojiet gleznu! Iedomājieties, ka tālumā redzamā ēka ir smēde! Katram jāpasaka pēc kārtas viens teikums, lai turpinātos stāstījums par notikumiem, kas attēloti gleznā! Pēdējam runātājam jāpabeidz stāstījums ar vārdiem: „Un tā viņi dzīvoja ilgi un laimīgi.”

Konrāds Ubāns

11. uzdevums. Spēlējiet rotaļu „Dzelzs dancis”!

Nodarbības konspekts (2 x 40 min.)

Laiks	Skolotāja darbība	Bērnu darbība	Nepieciešamie līdzekļi
-------	-------------------	---------------	------------------------

Ierosināšana. 1. – 2. uzdevums (leksika, rakstīšana)

10 min.	Skolotājs skaidro bērniem 1. uzdevumu – par šo darbarīku pielietojumu un profesijām, kurās lieto šos darbarīkus.	Klausās, stāsta, uzraksta darbarīku nosaukumus 2. uzdevumā.	Darba lapas, pildspalvas.
---------	--	---	---------------------------

Apjēgšana. 3. – 8. uzdevums (lasīšana, klausīšanās, rakstīšana)

10 min.	Skolotājs organizē 3. uzdevuma lasīšanu lomās.	Lasa tekstu skaļi pēc kārtas, cenšas uztvert teksta jēgu, nosaka vārdus, kuru nozīmi vēlas noskaidrot, jautā vārdu nozīmes.	Darba lapas.
20 min.	Skolotājs palīdz bērniem un vada 4. – 5. uzdevuma izpildi. 6. uzdevumā skolotājs palīdz izpildīt mīklu un pārrunā ar bērniem sakāmvārda piemērošanu dzīves situācijām. 7. un 8. uzdevums nostiprina vārdu krājumu, vārdu pareizrakstību un palīdz izprast notikumu gaitu pasakā. 9. uzdevums – klausīšanās un izrunas uzdevums. Skolotājs lasa tautasdziesmas: <i>Kalējs kala jūriņā, Gaisā lēca dzirkstelītes: Dieva dēli kaldināja Saules meitas vainadziņu.</i> <i>Kal, kalējs, ko kaldams, Kal man dzelžu ritenīšus, Akmeņaina tā zemīte, Kur aug mana līgaviņa.</i> <i>Viņpus Gaujas kalējs kala, Šaipus Gaujas atskanēja; Tautiņās māsa dzied, Bāliņos atskanēja.</i>	Pilda 4. – 5. uzdevumu – atbild uz jautājumiem par tekstu, raksta savus jautājumus, jautā. Pilda 6. – 9. uzdevumu.	Darba lapas, pildspalvas, krāsainie zīmuļi.

Nostiprināšana. 10. – 11. uzdevums (runāšana, lietošana)

15 min.	Skolotājs pastāsta par 10. uzdevuma noteikumiem, vēršot uzmanību uz to, lai tiktu stāstījumā ievēroti noteikumi.	Skolēni darbojas radoši, veido savu pasakas turpinājumu, stāsta.	Darba lapas.
15 min.	Skolotājs pastāsta par rotaļas „Dzelzs dancis” noteikumiem, organizē rotaļu. Rotaļas apraksts. Bērni dziedot iet pa apli, sadevušies rokās. Viens bērns stāv vidū, viņam priekšā uz grīdas stāv darbarīku kartītes. Kad aplis nodziedājis dziesmu, tad bērns vidū ņem kartīti, nerāda to pārējiem un rāda kustībās, bez vārdiem uzrakstītā priekšmeta apveidus/ ko ar to dara. Pārējiem jāmin, kas uzmin, iet vidū. <u>Rotaļas vārdi.</u> <i>Ļaudis sauca, vaimanāja, Kalējam smēde deg! 2x Nebēdāji, ciema ļaudis, Kalējs dzelzi dancināja. 2x Ieteicamā dziesmas melodija – „Kumeliņi, kumeliņi”.</i> Darbarīki, kuri jāšaraksta uz kartītēm: <i>nazis, cirvis, urbis, skrūvgriezis, āmurs, kaplis, grābeklis, knaibles, nagla, šķēres, adata, skrūve. uzgrieznis – viss, kas no metāla.</i>	Skatās, klausās, piedalās kustību rotaļā, nostiprina vārdus.	Telpa rotaļai, kartītes ar vārdiem.

1. uzdevums. Lasi pasakas fragmentus un sanumurē tos loģiskā secībā!

☐ Sulainis aizgāja pie karavadoņa, kurš nu visu izstāstīja. Meita lika puisim uzvilkt karavadoņa drēbes un iet pie tēva lūgt viņas roku. Kungs bija priecīgs par tik varenu līgavaini un lika rīkot kāzas. Vēlāk jaunais pāris izstāstīja kungam savu viltību, un kungs viņiem piedeva, sacīdams, ka izlietu ūdeni vairs sasmelt nevar.

☐ Nākamajā dienā meitai izdevās puisi atbrīvot, viņš aizbēga pie ķēniņa un nu strādāja tur par sulaini. Pēc laika meita uzvilka vīriešu drēbes un aizgāja pie ķēniņa kalpot par karavīru. Meita bija varens karotājs un drīz kļuva par karavadoni. Ķēniņš nezināja, kā samaksāt par tik labu kalpošanu, bet meita paprasīja tikai atdot viņai sulaini.

☐ Kādai kunga meitai neļāva precēties ar kalpa dēlu. Viņa izdomāja, lai tēvs paņem kalpa dēlu par sulaini, tad ar laiku kungs apdomāsies. Jau pirmajā nedēļā kungs uzzināja meitas nodomu, sadusmojās un lika iebāzt puisi maisā un aiznest uz šķūni, lai mirst badā.

2. uzdevums. Uzmini vai izdomā pasakas virsrakstu/ nosaukumu!

S_____ k_____ m_____

3. uzdevums. Ilustrē katras rindkopas svarīgāko notikumu un pastāsti par saviem zīmējumiem!

☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------

4. uzdevums. Kas viņi ir? Meklē pasakā vārdus un ieraksti tos tabulā!

	cilvēks, kam ir vara (pār ko), noteicējs, pavēlnieks
	cilvēks, kas ir atkarīgs no kāda un aktīvi darbojas tā labā par atlīdzību
	kalpotājs valdnieka, arī aristokrāta dzīvojamās telpās
	sieviešu dzimuma bērns (attiecībā pret vecākiem)
	jauneklis
	karalis
	persona, kas atrodas bruņoto spēku dienestā
	augstākais komandieris; augstākā komandējošā sastāva karavīrs
	vīrietis, kam ir bērns vai bērni
	vīrietis, kam ir līgava un kas gatavojas stāties laulībā

5. uzdevums. Pasakā tēvs uzzina taisnību un saka: “Izlietu ūdeni nesasmelsi!” Paskaidro, kādās vēl situācijās lieto šo sakāmvārdu!

6. uzdevums. Raksturo, kāda ir meita pasakā! Pamato savu viedokli!

sirsnīga

sparīga

skopa

skaista

sīka

strauja

sirdīga

spēcīga

svarīga

stipra

skaļa

smieklīga

7. uzdevums. Sakārto karavadoņa un ķēniņa dialogu!

 - Paldies, mans ķēniņ! Es viņam maksāšu labu algu!

 - Man vajag tieši viņu. Tieši viņš būs vislabākais sulainis.

 - Paldies, mans ķēniņ! Es tikai vēlos, lai tu man atdod savu sulaini!

 - Tur kaut kas nav tīrs. Tomēr ņem viņu, ja tāda ir tava vēlēšanās. Pasauciet sulaini!

 - Tu man esi labi kalpojis. Es gribu tevi labi atalgot. Ko tu vēlies – zemi, pili, zeltu?

 - Kāpēc tieši manu sulaini? Es tev došu zeltu un tu varēsi izvēlēties, kuru vien gribi!

8. uzdevums. Veidojiet vienu dialogu!

Saruna starp tēvu un meitu pēc visiem notikumiem.

Saruna starp puisī un tēvu pēc visiem notikumiem.

Meita izstāsta puisim, kā kļuva par karavadoni.

9. uzdevums. Klausies pasakas 2. fragmentu un pieraksti vārdus, kas atbild uz jautājumu *ko darīja?!?*

10. uzdevums. Uzzīmē apsveikuma kartīti un uzraksti novēlējumu jaunajam pārim!

Mīlie, dārgie, jaukie, skaistie.....!

Sirsnīgi sveicu Jūs.....

Apsveicu Jūs.....

Sveicam Jūs.....

Daudz laimes.....

Šeit varētu būt dzejas rindas ar atsauci uz autoru

11. uzdevums. Spēlējiet spēli “Pasaku teicēja tronis”!

Nodarbības konspekts (2 x 40 min.)

Laiks	Skolotāja darbība	Bērnu darbība	Nepieciešamie līdzekļi
-------	-------------------	---------------	------------------------

Ierosināšana. 1. – 2. uzdevums (leksika, rakstīšana)

5 min.	Skolotājs skaidro bērniem 1. uzdevumu.	Lasa, sanumurē teksta fragmentus.	Darba lapas, pildspalvas.
--------	--	-----------------------------------	---------------------------

Apjēgšana. 3. – 9. uzdevums (lasīšana, klausīšanās, rakstīšana)

5 min.	Skolotājs skaidro bērniem 2. uzdevumu, norādot, ka nosaukumā atstātie burti ir trīs vārdu pirmie burti. Pasakas nosaukums ir “Sirdīgā kunga meita”. Skolotājs uzdevuma pildīšanas beigās nosauc pareizo variantu.	Ieraksta pasakas nosaukumu, skaidro, kāpēc tādu ierakstīja.	Darba lapas, pildspalvas.
10 min.	Skolotājs organizē 3. uzdevuma izpildi.	Zīmē, stāsta.	Darba lapas, pildspalvas, krāsainie zīmuļi.
30 min.	Skolotājs palīdz bērniem un vada 4. – 8. uzdevuma izpildi. 5. uzdevumā skolotājs pārrunā ar bērniem sakāmvārda piemērošanu dzīves situācijām. 6. uzdevums paplašina vārdu krājumu, skolotājs skaidro vārdu nozīmes. 7. un 8. uzdevums attīsta runātprasmi un palīdz izprast notikumu gaitu pasakā. 9. uzdevums – klausīšanās un darbības vārda laika izpratnes uzdevums.	Pilda 4. – 8. uzdevumu – paplašina vārdu krājumu, sakārto un veido dialogus, klausās, raksta, izvēlas darbības vārda laiku.	Darba lapas, pildspalvas.

Nostiprināšana. 10. – 11. uzdevums (runāšana, lietošana)

15 min.	10. uzdevumā skolotājs skaidro, kam jābūt apsveikumā, kā tas jāizkārto, kas jāraksta.	Lasa, sanumurē teksta fragmentus.	A4 lapas, pildspalvas, krāsainie zīmuļi.
15 min.	Skolotājs pastāsta par spēles „Pasaku teicēja tronis” noteikumiem, organizē rotaļu. <u>Rotaļas apraksts.</u> Starp bērniem tiek izvēlēts viens pasaku teicējs, kas apsēžas pasaku teicēja tronī. Viņam jābūda vizuāli seja (var uzlikt lielas brilles), jo viņš ir gatavs atbildēt uz jebkuru jautājumu par pasaku. Bērniem jājautā visādi jautājumi par un ap pasaku, līdz teicējs vairs nezina, ko atbildēt. Tad var mainīt teicēju.	Klausās, jautā, nostiprina vārdus.	

5 Trepens un Pakans

1. uzdevums. Izsakiet savus minējumus/asociācijas, kas ir Trepens un Pakans!

2. uzdevums. Lasiet pasaku lomās!

Trepens un Pakans

Kādam saimniekam bija divi suņi – Trepens un Pakans, kas palīdzēja sargāt kunga malku.

Saimniekam bija garlaicīgi tā sēdēt pie malkas un viņš sāka ķert zivis. Viņš noķēra tādu zivtiņu, kas runā. Zivtiņa lūdzās, lai palaiž vaļā, tad saimnieks varēs saprast, ko dzīvnieki un putni runā. Saimnieks palaida zivtiņu un devās mājās. Uz jumta sēdēja vārna un krauklis. Krauklis teica:

- Zem šīs ēkas stūra ir aprakts podiņš ar naudu.

Saimnieks izraka naudu, nolika pie gultas, sieva gribēja zināt, kur vīrs dabūja naudu. Vīrs tikai noteica:

- Nevaru teikt, citādi man jāmirst!

Sieva nelikās mierā, sarunāja ar radiem, lai viņi naktī apzog klēti.

Vakarā saimnieks ar Trepenu aizgāja sargāt malku. Drīz vien no ezera iznāca liels vīrs ar trim galvām, bet Trepens to nokoda. Nu no ezera nāca ārā sešgalvains vīrs. Viņš nokoda arī to. Nu nāca ārā deviņgalvains vīrs, to arī nokoda.

Mājās Trepens prasa Pakanam:

- Nu, kā tev gāja?

- Nekas. Vienu zagli sakodu, tie citi radi aizbēga. Bet kā tev gāja?

- Vai, smagi! Interesanti, ko saimnieks darītu, ja zinātu, ka sieva lūdza radus apzagt klēti?

- Nopērtu, lai tā nedara!

Saimnieks to noklausījās, bet no rīta sieva atkal jautāja:

- Kur tu to naudu ņēmi?

- Nevaru teikt, citādi man jāmirst!

- Mirsti, bet saki!

- Izkurini pirti, nomazgāšos un tad miršu!

Sieva izkurināja pirti:

- Ej, mazgājies!

- Iešu, tikai sasildi pirti! Ja slikti sasildīsi, nopēršu!

- Nāc nu! Pirts gatava!

klēts – celtne graudu uzglabāšanai
pirts – ēka, telpas mazgāšanās vajadzībām

Saimnieks gāja, bet pagalmā gailis saka:

- Saimnieks ir muļķis, jo nevar vienu sievu savaldīt. Man jāsavalda desmit!

Saimnieks ieiet pirtī un saka:

- Pirts nav silta! Nopēršu tevi!

- Vīriņ, mīlais, tu jau man nesitīsi!

- Sieviņ, mīlā, tu jau vairs par naudu neprasīsi un zagļus uz māju neaicināsi!

- Nē, nē!

- Labi!

Kopš tā laika viņa bija vislabākā sieva pasaulē.

3. uzdevums. Raksturo pasakas tēlus! Kura tēlu darbība liecina par viņu rakstura iezīmēm?

gudrs

bailīgs

godīgs

nikns

jautrs

SAIMNIEKS

GAILIS

SIEVA

SUŅI

ziņkārīgs

neatlaidīgs

drosmīgs

uzticīgs

naivs

prātīgs

plātīgs

lielīgs

4. uzdevums. Lasi Kristera apgalvojumus par pasaku un labo kļūdas!

Trepens un Pakans bija kaķi, kas uzvarēja saimnieku.

Saimnieks noķēra dzelzs vilku, kas nemaz nerunāja.

Zelta zirgs iemācīja saimniekam saprast koku valodu.

Sieva gribēja klētī nopērt radus un vīru.

Saimnieks atrada miljonus dolāru, kurus viņam atņēma sieva un iztērēja lielveikalā.

Daudzgalvainie vīri izkāpa no akas un aizgāja dzert tēju pie Trepena un Pakana.

5. uzdevums. Raksti, kādi, tavuprāt, izskatījās daudzgalvainie vīri!

Trīsgalvainais vīrs bija _____, _____ un _____.

Sešgalvainais vīrs bija _____, _____ un _____.

Deviņgalvainais vīrs bija _____, _____ un _____.

6. uzdevums. Sašķiro vārdus 3 grozos un uzraksti katram grozam nosaukumu! Pieliec grozos vēl pa trim vārdiem!

	suns	klēts	sieva	saimnieks	pirts	
kungs						krauklis
vīrs						māja
vāra						zivs

 7. uzdevums. Klausies, kā pareizi audzināt suni un ieraksti nepieciešamo informāciju! https://www.youtube.com/watch?v=1FC_s0r5_wM

1. LTV ziņās stāsta par kļūdām, kuras _____

_____.

2. Suns nedomā kā cilvēks, bet _____

_____.

3. Ir daudzi draudzīgi paņēmieni ikdienā, kā _____

_____.

4. Suņu valodā ķepas uzlikšana ir _____

_____.

5. Sunim nedrīkst ļaut raut saimnieku _____

_____.

6. Ar suni vajag sasveicināties tad, kad _____

_____.

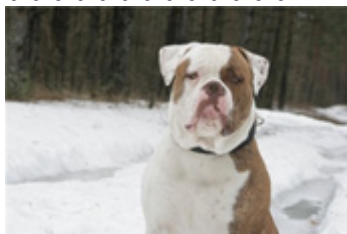
7. Ja dzīvniekam ir iemācīta kāda komanda, tad jānodrošina, ka

_____.

8. Ja suns no mazotnes netiek pareizi apmācīts, tad rezultātā

_____.

8. uzdevums. Pastāsti, kuru suņu šķirni tu vēlētos iegādāties/ nevēlētos iegādāties vai kuras šķirnes suns tev jau ir!

buldogs

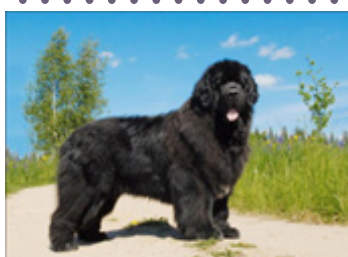
bīgls

bulterjers

kollijs

ņūfaundlendietis

ungāru vižla

īru seters

pūdelis

labradors

zelta retrīvers

9. uzdevums. Piedalieties diskusijā „Suņu šķirne, kas īpaši piemērota ģimenei ar bērniem”!

10. uzdevums. Noskatieties video un izgatavojiet papīra sunīšus! Izdomājiet Trepena un Pakana dialogu vakarā pirms gulētiešanas un izspēlējiet leļļu teātri!

<https://www.youtube.com/watch?v=0McggdCdxJU>

11. uzdevums. Spēlējiet rotaļu “Sunīši”!

Nodarbības konspekts (3 x 40 min.)

Laiks	Skolotāja darbība	Bērnu darbība	Nepieciešamie līdzekļi
-------	-------------------	---------------	------------------------

Ierosināšana. 1. uzdevums (leksika)

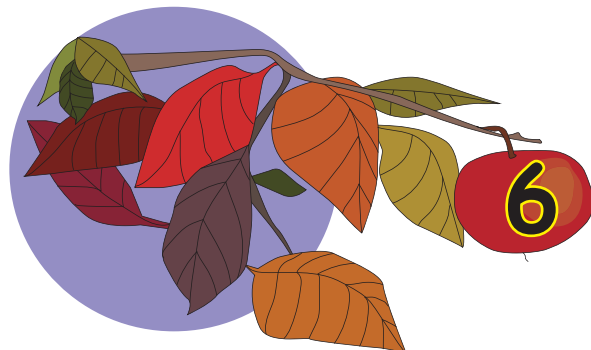
5 min.	Skolotājs vada 1. uzdevumu.	Stāsta savas asociācijas.	
--------	-----------------------------	---------------------------	--

Apjēgšana. 2. – 9. uzdevums (lasīšana, klausīšanās, rakstīšana)

15 min.	Skolotājs kopā ar bērniem lasa 2. uzdevumu un skaidro nesaprotamos vārdus.	Lasa.	
10 min.	Skolotājs organizē 3. – 5. uzdevuma izpildi.	Raksturo tēlus, analizē notikumus un pamato savu viedokli.	Darba lapas, pildspalvas.
5 min.	6. uzdevumā skolotājs virza bērnus uz pareizās atbildes iegūšanu. Vārdi jāsadala 3 grupās (ēkas, cilvēki, dzīvnieki), jānosauc grupa.	Raksta, klasificē vārdus.	Darba lapas, pildspalvas.
15 min.	Skolotājs organizē video noskatīšanos/noklausīšanos.	Klausās, raksta pēcklausīšanās uzdevumu.	Darba lapas, pildspalvas, videoatkaņošanas ierīce.
20 min.	Skolotājs 8. – 9. uzdevumā organizē bērnu runu un diskusiju.	Stāsta par savu pieredzi, vēlmēm, diskutē, ievērojot skolotāja norādījumus	Darba lapas

Nostiprināšana. 10. – 11. uzdevums (runāšana, lietošana)

10 -30 min.	Skolotājs var rādīt video par papīra lellišu izgatavošanu https://www.youtube.com/watch?v=0McggdCdxJU vai arī var izmantot mīkstās rotaļlietas.	Bērni veido dialogu starp Trepenu un Pakanu.	A4 lapas, videoatkaņošanas ierīce.
20 min.	<u>Rotaļas apraksts.</u> Izvēlas vienu rotaļas vadītāju, kurš būs “sunītis”. Bērni izvietojušies izklaidus pa visu laukumu. Rotaļas vadītājs (“sunītis”) tver bērnus. Kad “sunītis” notvēris bērnu, viņam jānosauc kāda vēl neminēta suņu suga, ja nevar – viņš kļūst par vadītāju.	Lieto vārdu krājumu.	

6 Melnuma zāles

1. uzdevums. Pieraksti dotos vārdus pie atbilstošajiem attēliem!

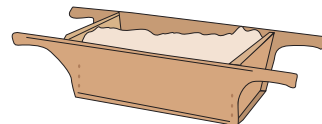
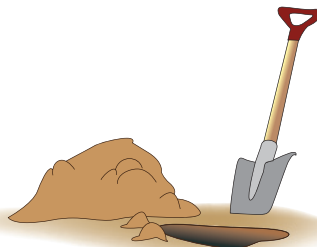
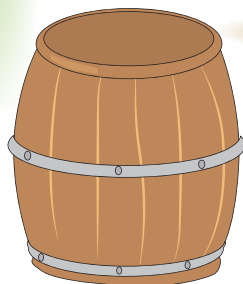
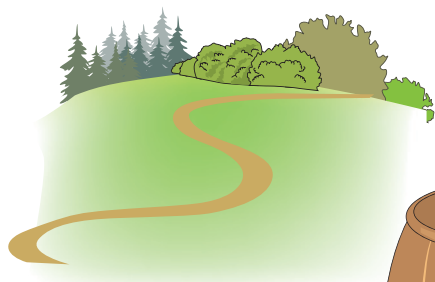
taka

bedre

muca

dukāti

abra

2. uzdevums. Lasi pasaku un dukātu vietā ievieto izlaistos vārdus!

dukātus

pirti

piecas

zāles

maize

mucā

līgavu

saimnieks

abrā

meln

naudu

kāzas

puīša

Kāds puisis ar dzīvoja un strādāja pie saimnieka, kāzas viņi gribēja svinēt rudenī. Kādu dienu pie līgavas slepus atnāca kaimiņu un lielījās:

- Nāc labāk par sievu pie manis: man mājas, man lopi, man , man ērta dzīve, bet tavam līgavainim nekā!

Pēc laika puisis atkal ieraudzīja, ka pie viņa līgavas zogas kaimiņš. Puisis skrēja mājās, bet kaimiņš noslēpās zem pārsega . Līgava norādīja puisim, kur šis paslēpies. Puisis nu lūdza saimniekam pārdot viņam abru. Saimnieks noprasīja desmit , puisis paņēma abru un devās uz pilsētu. Pilsētnieki jautāja, kas tur iekšā, bet puisis prasīja samaksāt 20 dukātus, tad viņš parādīs, ka abrā slēpjas velns. Pilsētnieki samaksāja prasīto , puisis izpurināja no abras kaimiņu saimnieku, kurš nu apkaunots skrēja mājās ko kājas nes.

Puisis devās mājās un priecājās, ka tagad viņam ir desmit dukāti, ko atdot saimniekam un desmit – ko nosvinēt .

Kādudien kaimiņš atkal zagās pie līgavas. Puisis skrēja mājās, bet kaimiņš noslēpās zem vāka pelnu . Līgava norādīja puisim, kur šis paslēpies. Puisis nu lūdza saimniekam pārdot viņam mucu. Saimnieks noprasīja piecas mucas alus, puisis paņēma pelnu mucu un devās uz alu darīt. Gribēja jau liet iekšā karsto ūdeni, kad kaimiņš sāka lūgties, lai tā nedara, viņš tūlīt atnesīs desmit mucas alus un liks līgavu mierā. Kaimiņu saimnieks atnesa alu, nu puisis priecājās, ka var atdot saimniekam un paturēt sev piecas mucas alus kāzām.

Tāču miera nebija. Nu kaimiņu saimnieks nāca pa vakariem. Līgava nosūdzēja to puisim. Puisis sadabūja no vecenītes melnuma , izraka bedri uz takas, pa kuru mēdza nākt kaimiņš, ielika tajā mucu ar ūdeni un piebēra melnuma zāles.

Novakarē kaimiņš devās pie līgavas, iekrita mucā un sāka kliegt, saskrēja ļaudis, izvilka, bet kaimiņš kā velns. Lai kā kaimiņu nemazgāja, viņš palika melns līdz kapa malai, bet puisis mierīgi apprecējās un dzīvoja laimīgs ar savu līgavu.

3. uzdevums. Pabeidz jautājumus par pasaku!

Kas dzīvoja un _____?

Kad kaimiņš _____?

Kur paslēpās _____?

Kā pilsētnieki _____?

Kam patika _____?

Ko saņēma _____?

Kāpēc puisis priecājās par _____?

Kurš nosūdzēja _____?

Kāds labums _____?

Cik mucu _____?

4. uzdevums. Latvieši salīdzinājumos bieži izmanto krāsas. Arī pasakā ļaudis kaimiņu saimnieku izvelk no mucas melnu kā velnu. Veido citus salīdzinājumus un iesaisti tos teikumos!

melns kā velns

sarkans kā _____

zaļš kā _____

rozā kā _____

dzeltens kā _____

balts kā _____

pelēks kā _____

zils kā _____

brūns kā _____

ruds kā _____

brūklene

vasks

vēzis

zāle

sniegs

pelni

debess

lapsa

sivēns

5. uzdevums. Izkrāso tiešsaistē taureni, zivtiņas vai kaut ko citu un pastāsti, kādas krāsas tu izmantoji!

http://www.123speles.lv/speles/krasosana_speles/

6. uzdevums. Savieno vārdu pārus! Pastāsti, kādi pāri ir tev zināmi rados un draugos!

līgavainis līgava

bērni dēls māsīca vecmāmiņa

sieva vectētiņš brālis vīrs vecāki tante

tēvocis sieviete māsa meita puisis meitene

vīrietis krustmāte vectētiņš brālēns krusttēvs

7. uzdevums. Uzraksti, kas viņi ir/būtu tev!

Mammas mamma ir _____

Tēta mamma ir _____

Mammas tētis ir _____

Tēta tētis ir _____

Mammas brālis ir _____

Tēta māsa ir _____

Mammas dēls ir _____

Tēta meita ir _____

Mammas brāļa meita ir _____

Tēta māsas dēls ir _____

8. uzdevums. Klausies apgalvojumus un jautājumus un sanumurē atbildes!

māsa

brālis

Karlīna

tēvs

mamma vai tante

tēva brāļa bērni vai tēva māsas bērni

brālēni

9. uzdevums. Atceries kādu jauku vakaru pie sevis mājās un pastāsti,

kāpēc tev tas saglabājies atmiņā kā jauks vakars,

kas no ģimenes locekļiem un draugiem bija mājās,

ko jūs tajā vakarā darījāt,

kāda bija atmosfēra,

kā tu juties!

10. uzdevums. Iedomājies, ka esi daudzsēriju seriāla veidotājs - scenārists! Sadali pasaku sešās sērijās un izdomā katrai sērijai nosaukumu! Uzraksti 4 – 5 teikumus, par kādu pasakas notikumu stāstīs šī sērija!

Melnuma zāles

1. sērija

2. sērija

3. sērija

4. sērija

5. sērija

6. sērija

11. uzdevums. Spēlējiet krāsu spēli!

Nodarbības konspekts (2 x 40 min.)

Laiks	Skolotāja darbība	Bērnu darbība	Nepieciešamie līdzekļi
-------	-------------------	---------------	------------------------

Ierosināšana. 1. uzdevums (leksika)

5 min.	Skolotājs skaidro vārdus 1. uzdevumā.	Skolēni savieno vārdus ar attēliem.	
--------	---------------------------------------	-------------------------------------	--

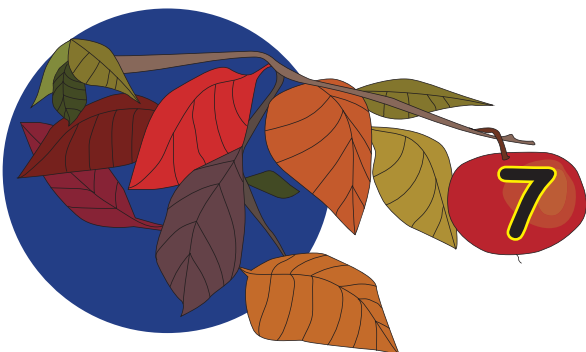
Apjēgšana. 2. – 9. uzdevums (lasīšana, klausīšanās, rakstīšana)

15 min.	Skolotājs kopā ar bērniem lasa 2. uzdevumu un palīdz ievietot vārdus, 3. uzdevumā paskaidro, kā iesāktie jautājumi jāpabeidz.	Lasa un ievieto izlaistos vārdus, pabeidz rakstīt iesāktos jautājumus.	
10 min.	Skolotājs organizē 4. – 5. uzdevuma izpildi. Ieteicams padziļināti aplūkot krāsu nianšu nosaukumus.	Raksta salīdzinājumus, atkārtoto krāsu nosaukumus.	Darba lapas, pildspalvas, datori.
15 min.	6. un 7. uzdevumā ir darbs ar vārdu krājumu par radu nosaukšanu latviešu valodā. Klausīšanās 8. uzdevums ir paaugstinātas grūtības uzdevums, jo bērniem ļoti uzmanīgi jāieklausās, jāizanalizē informācija, lai izvēlētos pareizo atbildi. <u>Klausīšanās uzdevuma jautājumi.</u> 1. Inese saka, ka viņas mammas meitas brāļa vārds ir Jānis. Kas viņš ir Inesei? 2. Guntas tēva brālim ģimenē ir 3 dēli. Kas viņi ir Guntai? 3. Sarmītes vecmāmiņai ir divi bērni – dēls un meita. Kas ir šī meita Sarmītes tētim? 4. Guntara tēvocim ir māsa. Kas viņa ir Guntaram? 5. Zigurda vectētiņš ir tēvs vienam dēlam. Kas ir šis dēls Zigurdam? 6. Karlīnas māsai ir māsa. Kas viņa varētu būt? 7. Līvai un Kārlim ir daudz radu no tēva puses, bet no mātes puses – neviena. Kas būs viņu brālēni?	Raksta, klasificē vārdus, klausās un numurē atbildes.	Darba lapas, pildspalvas.

15 min.	Skolotājs organizē 9. uzdevumu.	Bērni stāsta par savas ģimenes kādu jauku vakaru.	Darba lapas, pildspalvas.
---------	---------------------------------	---	---------------------------

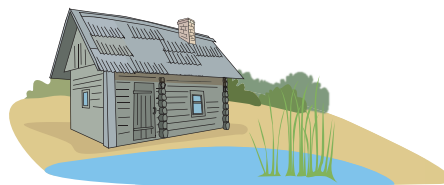
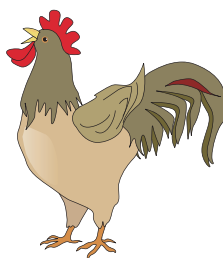
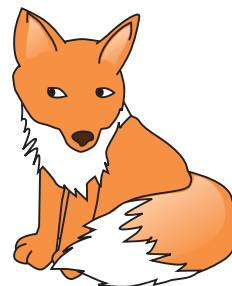
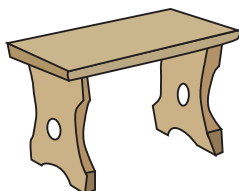
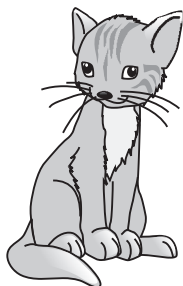
Nostiprināšana. 10. – 11. uzdevums (runāšana, lietošana)

10 min.	10. uzdevums ir gan radošs, gan arī analītisks. Bērniem jāpalīdz skaidri apzināties, kur robežojas viens notikums pasakā ar nākamo, kur drīkst kaut ko mainīt notikumos, lai nezustu pasakas būtība.	Raksta notikumu scenāriju seriālam ar pasakas motīviem.	A4 lapas
10 min	Seko spēles gaitai. <u>Spēles noteikumi.</u> Viens no bērniem ir krāsotājs. Krāsotājs nosauc krāsu. Dalībniekiem jācenšas pēc iespējas ātrāk atrast tādu krāsu telpā un pielikt tai rādītājpirkstu. Dalībnieks, kurš atradis krāsu pēdējais, kļūst par krāsotāju.	Spēlē krāsu spēli.	

Kaķītis, gailītis un lapsa

1. uzdevums. Aplūko attēlus, nosauc tos un pastāsti, kādi notikumi risināsies pasakā!

2. uzdevums. Lasi pasaku un salīdzini ar notikumiem, kurus tu izdomāji!

Kaķītis, gailītis un lapsa

Kaķītis un gailītis dzīvoja pirtiņā, viens gādāja pārtiku, otrs strādāja mājas darbus.

Vienudien gailītis vārīja kāpostņus, bet kaķītis bija medībās. Pie durvīm kāds grabinājās. Gailītis saprata, ka labi nav. Tā bija lapsa, kas lūdzās, lai ielaiž apsildīties. Gailītis pēc ilgas lūgšanās, atvēra durvis, lapsa ielēca pirtī, sildījās un slavēja gailīti. Gailītis nesaprata, kāpēc kaķītis liedza ienākt svešiniekiem.

Kad lapsa sasildījās, prasīja, kas katlīnā vārās, slavēja garšīgos kāpostņus un tad pēkšņi sagrauba gailīti un nesa pie sevis uz alu.

Kaķītis pārnāca mājās, pirts durvis vaļā, gailīša nav. Sāka ostīt pēdas, tās noveda kaķīti pie lapsas alas. Nu viņš visu saprata. Kaķītis aizskrēja uz pilsētu, nopirka vijoli, atgriezās un sāka spēlēt žēlu melodiju pie alas. Viena lapsas meita izbāza galvu, kaķītis to pieveica, izbāza galvu otrā, arī pieveica. Vecā lapsa nevarēja sagaidīt meitas, gāja meklēt, nu kaķītis pieveica arī viņu. Alā viņš atrada gailīti, kas nāves bailēs ķepurojās zem ķebliša. Kaķītis norāja gailīti par nepaklausību, abi sacepa daudz raušu, pieēdās un vēl mājās aiznesa.

Gailītis kopš tās reizes svešus iekšā nelaida.

Pastāsti, kādus notikumus tu uzminēji!

3. uzdevums. Pastāsti, kāds, tavuprāt, ir kaķītis, gailītis un lapsa! Izmanto dotos vārdus!

dusmīgs/a

gādīgs/a

vientiesīgs/a

naivs/a

čakls/a

viltīgs/a

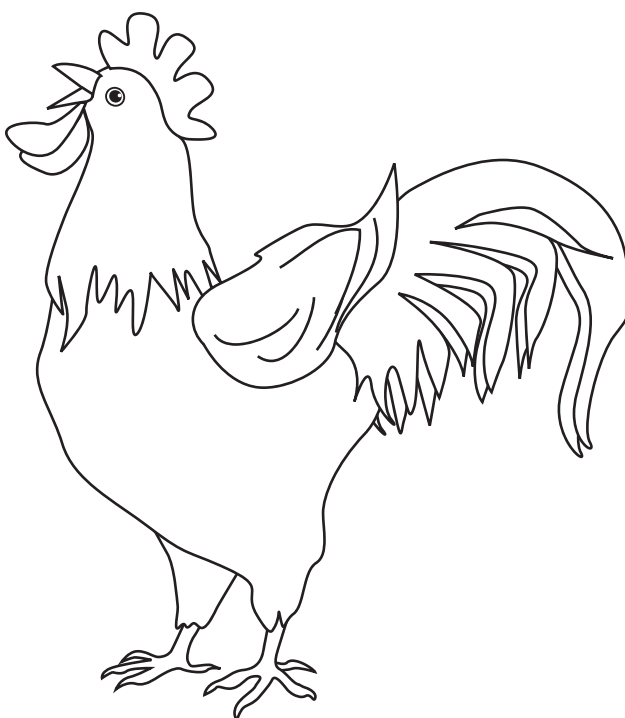
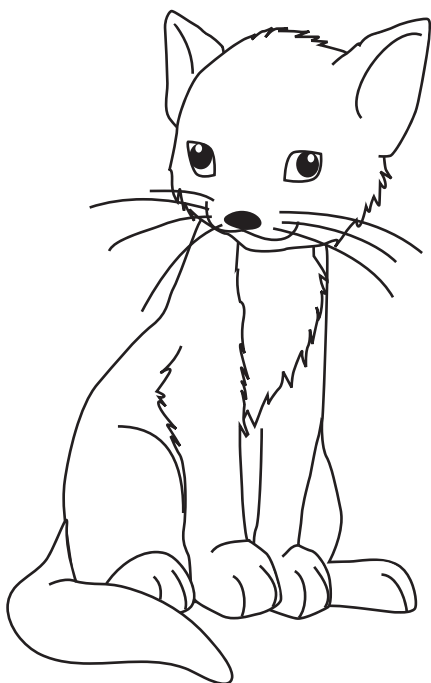
apdomīgs/a

nežēlīgs/a

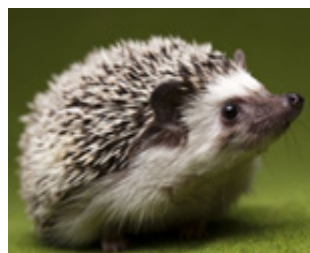
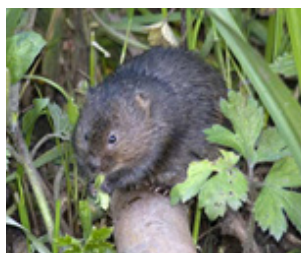
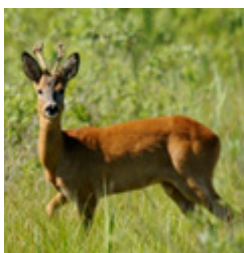
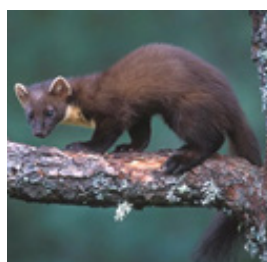
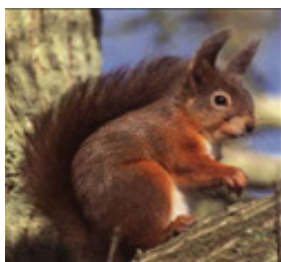
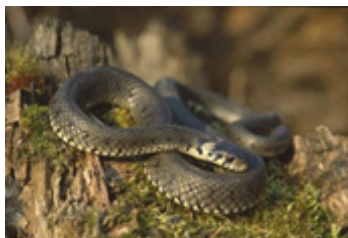
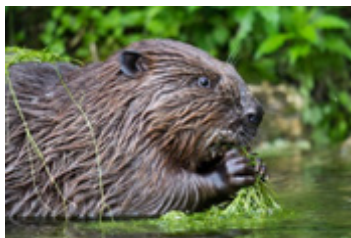
4. uzdevums. Stāsti pasakas notikumus tā, it kā tu būtu kaķītis, gailītis vai lapsa!

5. uzdevums. Izgrieziet un izkrāsojiet papīra kaķīti, gailīti un lapsu! Pielīmējiet papīra lelles pie kociņiem un spēlējiet pasaku!

6. uzdevums. Sameklē vārdnīcā <http://tezaurs.lv/> vārdu nozīmes un uzraksti dzīvnieku nosaukumus! Iejūties kāda dzīvnieka ādā un pastāsti, kā viņš izskatās, ko ēd, kur dzīvo, kādi dzīves apstākļi, kāda ģimene, kādi notikumi ir viņa dzīvē! Nenosauc dzīvnieku, lai to uzmin pārējie bērni !

7. uzdevums. Atrodi un apvelc burtu režģī 15 Latvijas dzīvnieku nosaukumus!

C	A	U	N	A	A	L	N	I	S
P	U	L	Ā	C	I	S	K	I	N
Ā	P	S	I	S	V	I	L	K	S
Ū	D	E	N	S	Ž	U	R	K	A
J	L	Ū	S	I	S	E	Z	I	S
S	T	I	R	N	A	P	E	L	E
M	E	B	Č	Ū	S	K	A	E	N
M	E	Ž	A	C	Ū	K	A	L	M
P	B	F	V	Ā	V	E	R	E	H
L	A	P	S	A	Z	A	Ķ	I	S

8. uzdevums. Klausies Edmunda Goldšteina dziesmas „Ziemas miegā” melodiju un dziedī līdzī! <https://www.youtube.com/watch?v=ORVifmm3RpU>

I. Lasmanis „Ziemas miegā”

Visi eži miegā,

Visi lāči sniegā,

Visas peles alās,

Klusums malu malās.

Zivis guļ zem ledus,

Bites tur kur medus,

Brūnaliņas kūti,

Leduspuķes rūti.

Tikai savā kaktā

Gailis augstā laktā,

Pēkšņi paceļ balsi -

Nemana, ka sals ir.

Lausks iet gar paksi:

Gailis tiešām traks ir,

Pamodinās ļaudis,

Kumeliņus raudus.

Tad ar basām kājām

Prom uz rūķu mājām

Aiziet soli vingru

Viņš pa ledu stingru.

9. uzdevums. Sagatavojiet atbildes un piedalieties domu apmaiņā par tēmu „Viens pats mājās”!

Vai ir gadījies palikt mājās vienam?

Kā rīkoties, kad pie durvīm kāds zvana?

Vai drīkst atvērt durvis svešiniekam? Ko teikt svešiniekam? Kāpēc?

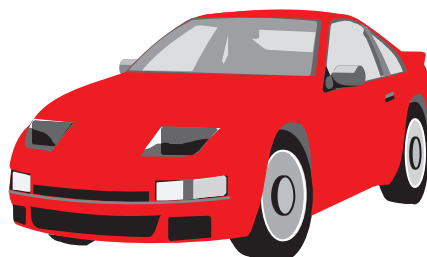
Kur zvanīt, ja svešinieks neiet prom?

Ko drīkst/nedrīkst teikt, atbildot uz telefona zvana, ja mājās esi viens un zvana pavisam svešs cilvēks?

Kādas sadzīves ierīces nedrīkst ieslēgt bez vecāku klātbūtnes?

Ko vēl nedrīkst darīt/ kādi riski ir, ja mājās esi viens?

**10. uzdevums. Pastāsti pasaku, iesaistot jaunu varoni vai jaunu elementu!
Izvēlies, kuru tu gribi iesaistīt!**

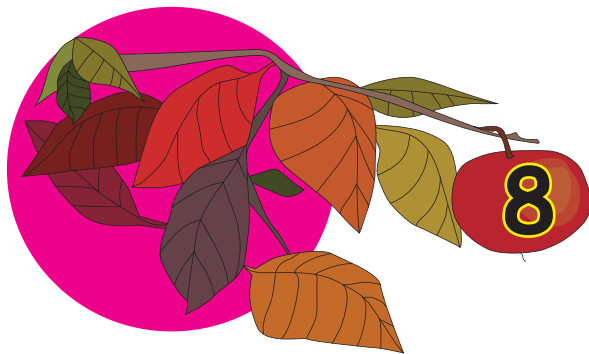
11. uzdevums. Spēlējiet rotaļu „Aklās visticas”!

Nodarbības konspekts (3 x 40 min.)

Laiks	Skolotāja darbība	Bērnu darbība	Nepieciešamie līdzekļi
Ierosināšana. 1. uzdevums (leksika, runāšana)			
5 min.	Skolotājs skaidro vārdus 1. uzdevumā, veido uz tāfeles sarakstu ar bērnu minējumiem par pasaku.	Skolēni sauc attēlus, prognozē tekstu.	Tāfele.
Apjēgšana. 2. – 9. uzdevums (lasīšana, klausīšanās, rakstīšana, radoša darbība)			
20 min.	Skolotājs kopā ar bērniem lasa 2. uzdevumu un skaidro vārdus, noskaidro, ko bērni uzminēja. Skolotājs organizē 3. uzdevuma izpildi un pievērš uzmanību rakstura iezīmju nosaukšanai nepieciešamo īpašības vārdu nozīmei.	Lasa un salīdzina savas teksta prognozes ar pasaku. Raksturo pasaku varoņus.	
20 min.	4. uzdevumā ļoti svarīgi vienu no lomām nodemonstrēt skolotājam, lai bērni saprot, ka jārunā 1. personā. Pasaku var stāstīt ne tikai dzīvnieku lomā, bet arī priekšmetu, piemēram, vijoles lomā. Kā alternatīva ir 5. uzdevums, kurš ir vienkāršāks.	3. uzdevumā piedalās lomu spēlē. 4. uzdevumā izgriež attēlus, darbojas ar pašizgrieztām lellēm, inscenē pasaku, veido dialogus.	Šķēres, koka iesmiņi.
20 min.	6. uzdevumā ir darbs ar vārdu krājumu un dzīvnieka raksturošanu pēc izskata, dzīvesvietas, barošanās, izturēšanās, tāpēc skolotājs uz tāfeles uzraksta, kādā veidā jāraksturo dzīvnieks.	Nenosaucot dzīvniekus, bērni tos raksturo, pārējie bērni min.	Tāfele.
5 min	Skolotājs organizē 7. uzdevumu.	Meklē vārdus burtu režģī.	Darba lapas, pildspalvas vai zīmuļi.
10 min	8. uzdevumā atskaņo ierakstu, organizē dziesmas dziedāšanu.	Dzied, lasot vārdus.	Audio atskaņošanas ierīce.

Nostiprināšana. 10. – 11. uzdevums (runāšana, lietošana)

15 min.	Organizē sarunu, pievērš uzmanību drošības jautājumiem.	Stāsta.	
20 min.	10. uzdevums ir radošs, jāizskaidro bērniem, kā iesaistīt jauno elementu pasakā, piemēram, kuri notikumi pasakā izmainītos, ja tajā būtu iesaistīta policija.	Stāsta pasaku ar jauno elementu.	
5 min.	Seko rotaļas gaitai. <u>Rotaļas apraksts.</u> Viens ir aklā visticīna, pārējie ir dalībnieki, kurus ķers visticīna. Visticīnai aizsien acis ar lakatu, sagriež vairākas reizes ap savu asi, lai zustu telpas izjūta, tad visticīnai jāķer pārējie spēles dalībnieki. Ja kādu noķer, tas kļūst par „aklo visticīnu”.	Piedalās spēlē.	Lakats.

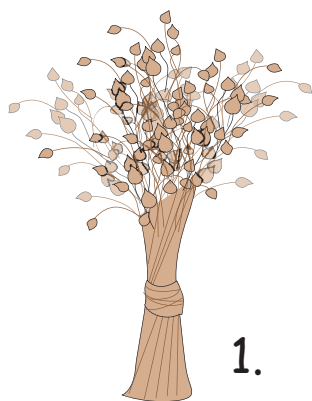
8 Ķēniņš prec pameitu

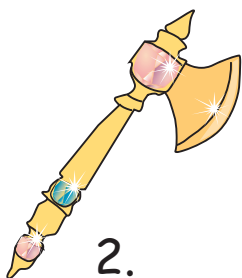
1. uzdevums. No zilbēm izveido vārdus! Uzraksti visus vārdus, kurus izveidoji!

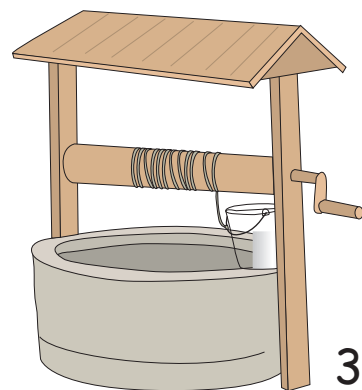
2. uzdevums. Lasi pasaku un apvelc, kuram fragmentam atbilst attēli! Pieraksti fragmentam attēla numuru! Nolasi balsi!

1.

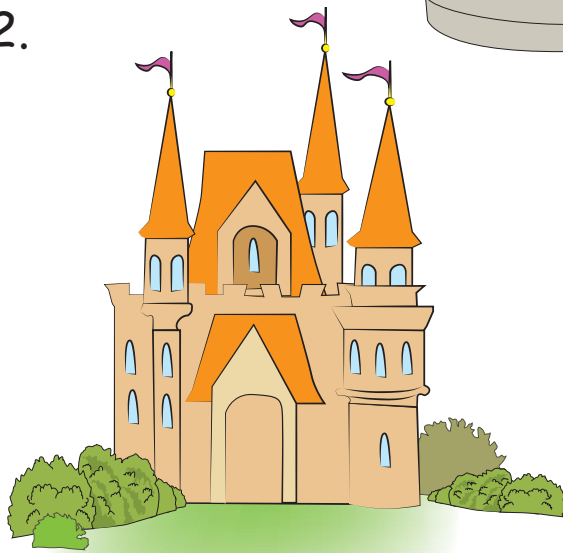
2.

3.

4.

5.

Ķēniņa dēls prec pameitu

Ķēniņa dēls gribēja precēties, bet nevarēja līgavu atrast. Padomnieks ieteica viņam atrast tādu meiteni, kura kaunas skatīties viņam acīs.

Otrā dienā ķēniņa dēls devās meklēt līgavu, brauca garām kādam ciemam, kur īstā meita un pameita plūca linus. Īstā meita kā saulīte skatījās ķēniņa dēlam acīs, bet pameita plūca linus vien tālāk. Ķēniņa dēls teica saimniecei:

- Atsauc to meitu, kas plūc linus un apkārt neskatās! Es viņu precēšu.

Tāču saimniece pasauca savu īsto meitu. Dēls saprata, ka viņu māna un prasīja padomu padomniekam. Tas lika braukt viņam precībās un sūtīt abas meitas uz Daugavas malu, kur bērze celmā ir iecirsts zelta cirvītis. Kura cirvīti pārnesīs, tā būs īstā.

Labi – sūtīja īsto meitu pakaļ cirvītim. Cirvītis tik palecās un rokās nedevas, jo meita sāka lādēties. Meita pārnāca tukšām rokām.

Nu gāja pameita. Cirvītis palēcās, palēcās, bet pameita sāka lūgties un cirvītis padevās. Saimniece to redzēja, apskauda pameitu un istabā nelaida, lika ūdeni sanest. Pameita kā smēla ūdeni, tā cirvītis iekrita akā. Nu saimniece sūdzējās ķēniņa dēlam, cik pameita neveikla, bet ķēniņa dēls atteica:

- Lai nu paliek! Lai meitas iet uz jūrmalu, tur būs zelta ozols dimanta zīlēm. Kas zīles atnesīs, tā būs īstā.

Īstā meita aizskrēja pirmā, bet nekā – ozols nedevis zīles, jo meita sāka lādēties. Meita pārnāca tukšām rokām.

Nu gāja pameita. Pameita sāka lūgties, un tas padevās. Meita pielasīja pilnu klēpi dimanta zīles. Pameita nāca mājās, dimanta zīles laistījās saulē, ķēniņa dēls to uzreiz ieraudzīja, izgāja pretī un aizveda uz savu pili.

3. uzdevums. Atrodi, kā tas pateikts pasakā!

laulāties _____

maldina _____

jautāja _____

lāstus izsacīt _____

zaigoja _____

pamanīja _____

izvairījās _____

4. uzdevums. Turpiniet dialogu!

*Tas ir ļoti neparasts,
dīvains notikums.*

...

*Kā tu domā, kas ir
brīnums?*

Tad jau varavīksne...

5. uzdevums. Aplūko attēlus un pastāsti, kas un kāpēc, tavuprāt, ir brīnumains! Nosauc, kādi brīnumi ir pasakā, kuri nav realitātē!

6. uzdevums. Nosaki, kurā grupā ietilpst pasaka! Savu atbildi pamato!

Latviešu tautas pasakas

brīnumu

dzīvnieku

sadzīves

• daudz fantastisku notikumu; • fantastiska pasaule; • varoņiem un notikumiem brīnumains spēks.	• tikai par Latvijā sastopamiem zvēriem; • bieži notikumi notiek cilvēku un dzīvnieku starpā; • dzīvnieki salīdzināti ar cilvēkiem pēc rakstura un rīcības.	• par zemnieku dzīvi un darbu; • notikumi notiek sētā, tuvākajā apkārtnē, muižā, baznīcā, krogā; • nav burvestību, brīnumu; • izsmej muļķību, slinkumu, skopumu, nežēlību.
---	---	--

7. uzdevums. Klausies tautasdziesmas un skaidro, par ko ļaudis tajās brīnās!

1. tautasdziesma_____

2. tautasdziesma_____

3. tautasdziesma_____

8. uzdevums. Latvieši brīnoties saka: "Zili brīnumi!" Padomā un paskaidro, kāpēc latviešiem brīnumi ir zili!

9. uzdevums. Sauciet pēc kārtas latviešu tautas brīnumu pasaku tēlus un varoņus! Uzvar visi, izņemot pēdējo, kurš nevar vairs nosaukt nevienu!

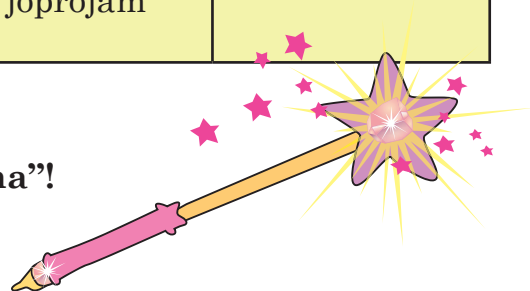

10. uzdevums. Saceriet kolektīvo pasaku „Zili brīnumi”!

1. SĀKUMS REIZ	2. aiz trejdeviņiem kalniem	3. zili brīnumi	4. pēkšņi	5. Lāčplēsis
6. putra	7. mācītājs	8. tirgus laukums	9. varbūt	10. sapņoja
11. klētī	12. atrada	13. tomēr	14. aiz trejdeviņām jūrām	15. kaut arī
16. devās	17. kādā karaļvalstī	18. ozols zelta lapām	19. velns	20. princese
21. iemīlējās	22. vēlējās	23. pilī ar kristāla logiem un vara tiltu	24. vienreiz	25. atdzima
26. brīnumputns	27. ļaukais bruņinieks	28. zemnieka dēls	29. līdzko	30. beigts un pagalam
31. brīnumskaists	32. dievs	33. tautu meita	34. sidraba birzs	35. BEIGAS un tas nebeidzās nekad
36. BEIGAS un tā vēl šobaltdien	37. BEIGAS līdz pat šim laikam	38. BEIGAS viņi dzīvoja ilgi un laimīgi	39. BEIGAS un tā vēl joprojām	40. BEIGAS ar to beidzās

11. uzdevums. Spēlējiet spēli „Burvju nūjiņa”!

Nodarbības konspekts (2 x 40 min.)

Laiks	Skolotāja darbība	Bērnu darbība	Nepieciešamie līdzekļi
-------	-------------------	---------------	------------------------

Ierosināšana. 1. uzdevums (leksika, rakstīšana)

5 min.	Skolotājs palīdz 1. uzdevumā veidot vārdus, pirmos uzraksta uz tāfeles.	Skolēni savieno zilbes un veido vārdus, nosauc tos.	Tāfele, darba lapas, pildspalva.
--------	---	---	----------------------------------

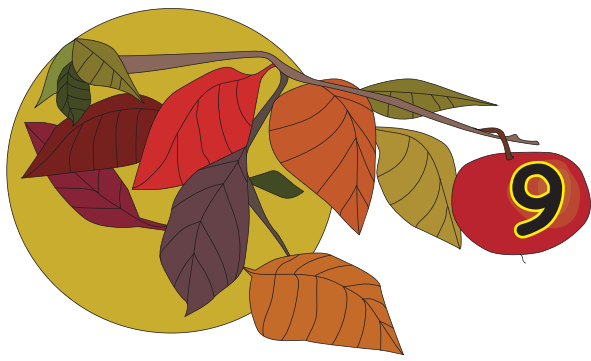
Apjēgšana. 2. – 8. uzdevums (lasīšana, klausīšanās, rakstīšana)

15 min.	Skolotājs kopā ar bērniem lasa 2. uzdevumu un palīdz atrast attēliem atbilstošos pasakas fragmentus, 3. uzdevumā paskaidro, ka sinonīmiskiem vārdiem nozīme ir pilnīgi vai daļēji līdzīga.	Lasa un meklē attēliem atbilstošos pasakas fragmentus, meklē tekstā sinonīmus dotajiem vārdiem.	
10 min.	Skolotājs organizē 4. un 5. uzdevuma izpildi, raisa sarunu par to, kas ir brīnums.	Veido dialogu, izsaka viedokli.	
10 min.	6. uzdevumā ir darbs ar latviešu tautas pasaku iedalījumu, kuru var izlaist atkarībā no bērnu vecuma. Pasakas identifikācija pie kādas grupas prasa dziļāku paskaidrojumu un viedokļu apmaiņu. Klausīšanās 7. uzdevumā ir uzmanīgi jāieklausās, jāizanalizē tautasdziesmas saturs, lai uzrakstītu pareizo atbildi. <u>Klausīšanās uzdevums.</u> <i>Bij manam bāliņam Brīnum skaista līgaviņa; Brīnum skaista sejiņā, Brīnum laiska darbiņā.</i> <i>Brīnums man, liels brīnums, Elkšņam zied rožu ziedi; Brīnums man vēl lielāks, Kalpiņš ņēma mātes meitu.</i> <i>Ļaudis mani daudzināja Brīnum lielu adītāju: Trīs gadiņi vienu zeķi Kā līgot nolīgoju.</i>	Izsaka viedokli, klausās un raksta atbildes.	Darba lapas, pildspalvas.

15 min.	Skolotājs organizē 8. uzdevumu. Pareizas atbildes uz jautājumu, kāpēc latviešiem brīnumi ir zili, nav.	Bērni izsaka viedokļus, diskutē.	
---------	--	----------------------------------	--

Nostiprināšana. 9. – 11. uzdevums (runāšana, lietošana)

5 min.	9. uzdevums ir gan radošs, gan arī analītisks. 10. uzdevums ir radošs un jautrs, tāpat arī 11. uzdevums. Skolotājs palīdz izprast spēļu noteikumus. Visi uzdevumi ir valodu attīstoši. <u>Spēles noteikumi 10. uzdevumā:</u> Viens metamais kauliņš spēlei, visi pēc kārtas met metamo kauliņu, uz kura lauciņa nokļūst, izdomā turpinājumu un to pievieno pasakai, līdz kāds trāpa uz noslēguma vārdiem un loģiski pabeidz pasaku! <u>Spēles noteikumi 11. uzdevumā:</u> Vienam ir rokās burvju nūjiņa, viņš iet apkārt pa telpu un pieskaras dažādiem priekšmetiem. Pārējiem jānosauc, ko nevar darīt ar šo priekšmetu un kur to var pielietot citādi, kā domāts, bet teikto atkārtot nedrīkst. Piemērs: <i>kurpe – to nevar uzvilkt galvā, taču ar to var iesist naglu!</i>	Sauc pasaku tēlus, sacer pasaku, ievērojot sižeta līnijas attīstību, veido teikumus ar radošu pieeju.	Metamais kauliņš, burvju nūjiņa.
--------	--	---	----------------------------------

Viesis no debesīm

1. uzdevums. Paskaidro, kurā situācijā Artūrs ir nesaprātīgs, neapķērīgs un nav gudrs! Kā Artūram būtu jārīkojas, lai viņš būtu saprātīgs, apķērīgs un gudrs?

1. situācija. Artūrs šķērso ielu pie sarkanās luksofora gaismas.
2. situācija. Artūrs brauc ar skrituļslidām ļoti ātri pa parka celiņiem.
3. situācija. Artūrs mācās ļoti centīgi visus mācību priekšmetus, bet izvairās no sporta stundām.
4. situācija. Artūrs nevar iemācīties, kā aizsiet kurpju auklas.
5. situācija. Artūrs lec upē no laipas nepazīstamā vietā.

2. uzdevums. Sameklē vārdnīcā <http://tezaurs.lv/> vārdu nozīmi un savieno!

nesaprātīgs Tāds, kas ar grūtībām saprot, aptver; tāds, kas lēnām orientējas situācijā.

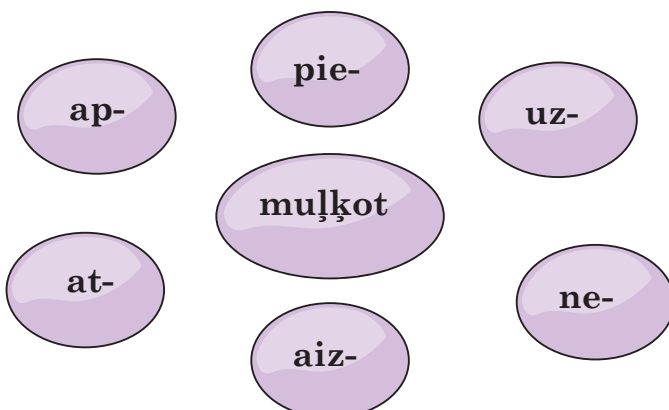
neapķērīgs Tāds, kam ir nepietiekami attīstīts, arī nepietiekami aktivizēts prāts.

mulķīgs Tāds, kas ir visi citi minētie.

dumjš Tāds, kas izturas, rīkojas, runā neprātīgi, bez apdoma.

3. uzdevums. Veido vārdus!

Kā sauc cilvēkus, kuri tā rīkojas ar citiem cilvēkiem?

4. uzdevums. Lasi teikumus un atzīmē, kas ir blēņas, kas – patiesība!

Matu gumijas izmanto zēni.

Katrai valstij ir vismaz divi karogi.

Kāposti aug kokos.

Vecāki cilvēki ir saprātīgāki.

Suņi ņaud, kaķi – rej!

Krēsls ir vērtīga naudas vienība.

5. uzdevums. Lasiet pasaku lomās: teicējs, māte, dēls, blēdis!

Viesis no debesīm

Kādam dumjai saimniecei nomira vīrs. Kādudien mājās ienāca blēdis basām kājām.

- No kurienes jūs, svešinieks?
- No debesīm!
- Kā manam vīram klājas?
- Slikti, viņam salst. Vajag kažoku un citas drēbes.
- Ai, tad ņem, aiznes viņam jauno kažoku un jaunas drēbes. Re, pieberu tev pilnas kabatas ar naudu. Vai sviestu arī nevajag?

- Jā, var gan!
 - Ņem nu visu, ko dodu! Aiznes vīram, man par to būs liels prieks!
- Blēdis priecīgs devās prom. Vakarā saimniece izstāstīja visu dēlam, bet viņš teica:

- Dumja tu esi. Tas bija blēdis.
- Ej nu, dzenies tam blēdim pakāļ!

Dēls jāja arī, bet blēdis mežā pārgērbās un gāja dēlam pretī. Dēls jautāja:

- Vai jūs neredzējāt cilvēku ar lielu nastu?
- Jā. Viņš ieskrēja krūmos.
- Še, paturi manu zirgu, es dzišos viņam pakāļ.

Kamēr dēls pa krūmiem meklēja blēdi, viņš jau bija gabalā ar visu zirgu un lielo nastu. Dēls atgriezās, kur atstāja blēdim zirgu, saprata, ka viņš ir piemānīts un sev nosolījās blēdi uzmeklēt. Viņš devās mājās, iejūda divus zirgus un brauca meklēt blēdi. Blēdis pa to laiku jau paspēja zirgu un nastu atdot citiem blēžiem, pārgērbās, paņēma līdzīgu vienu blēdi un maku pilnu ar asinīm un devās dēlam pretī. Drīz pretī brauca dēls:

- Vai jūs neredzējāt cilvēku ar lielu nastu un zirgu?
- Nē! Bet kur jūs tā steidzaties?
- Ai, piemulķoja manu māti un mani viens blēdis. Aiznesa kažoku, jaunas drēbes, bet man izmānīja zirgu.
- Mums jāiet uz rudzu tīrumu, un tur es tev uzzīlēšu. Ja no rudziem nāks asinis ārā, tad tu dabūsi zirgu.
- Labi!

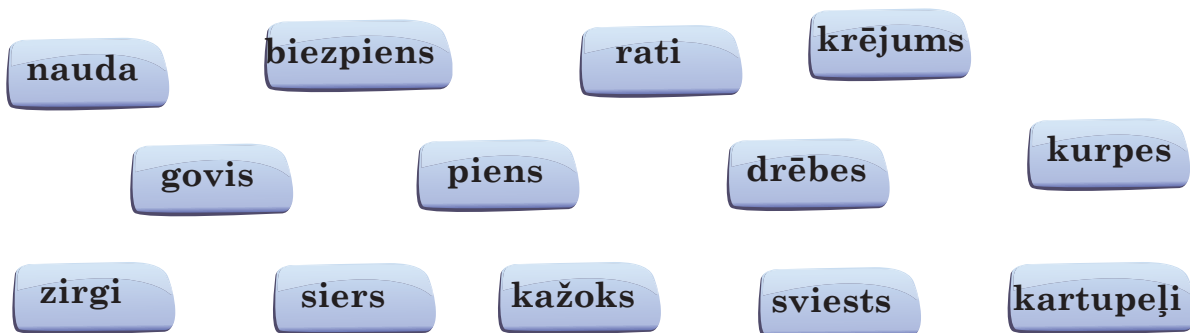
Abi aizgāja uz rudzu tīrumu, bet ratus ar zirgiem atstāja mežā. Blēdis ielīda rudzu statīnā un pārdūra maku ar asinīm, kas nu šķīda uz visām pusēm.

- Redzi, tu zirgu dabūsi rokā.

Abi devās atpakaļ, bet pajūga ar zirgiem nebija, jo ar to aizbrauca otrs blēdis. Nu dēls saka vaimanāt, bet blēdis teica, lai neuztraucas, ka dēls dabūs zirgus atpakaļ. Nu viņi aizgāja uz pilsētu, kur tirgū blēdis iemaisījās pūlī un pazuda. Nu dēls nodomāja:

- Māte gan bija dumja, bet es esmu vēl dumjāks!

6. uzdevums. Iekrāso, kādi bija mātes un dēla zaudējumi dumjības dēļ!

7. uzdevums. Pārskati pasaku un izraksti, kurās vietās risinājās notikumi! Pastāsti, kurā vietā un kuri notikumi risinājās!

8. uzdevums. Pabeidz teikumus atbilstoši pasakai!

Ja māte nebūtu atdevusi kažoku un drēbes, tad _____

_____ .

Ja dēls būtu prātīgāks, tad _____

_____ .

Ja blēdis būtu godīgs, tad _____

_____ .

Ja dēls nebūtu gājis līdz blēdim uz pilsētu, tad _____

_____ .

9. uzdevums. Zīmē komiksu pēc pasakas motīviem!

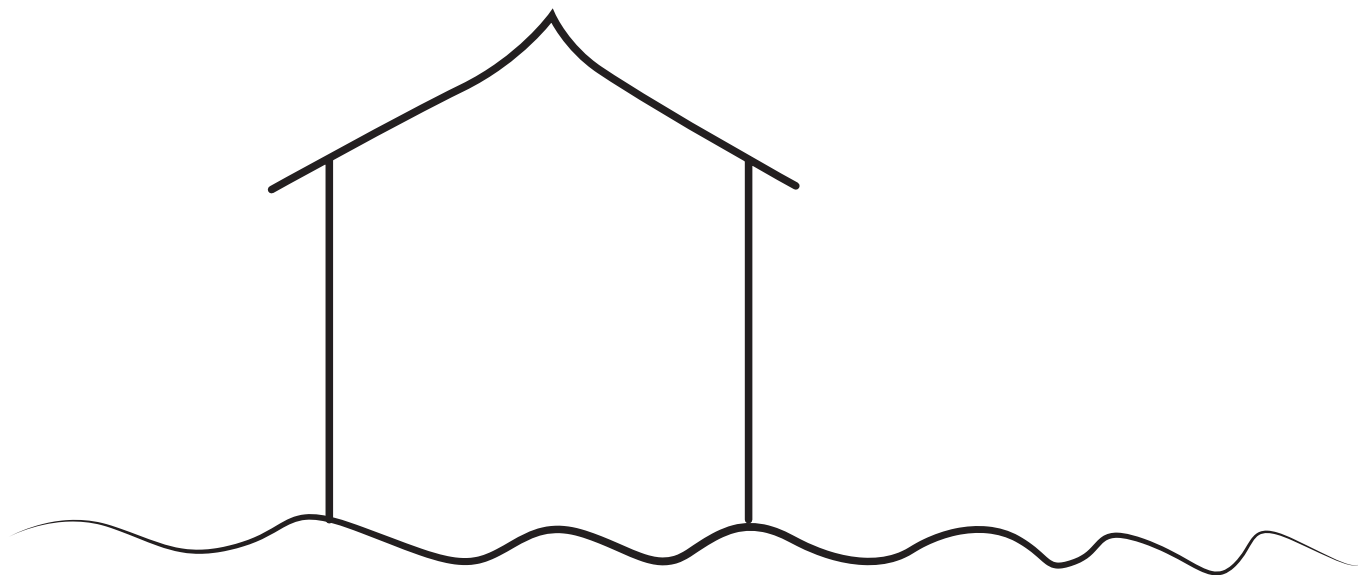
Komikss - zīmējumu sērija, kurā attēlots pasakas saturs un kurai pievienoti attiecīgi paskaidrojumi vai varoņu runa.

Saimniece runā ar blēdi.	Blēdis aiznes mantas.	Dēls runā ar māti.	Dēls jāmeklēt blēdi.
Blēdis aizved zirgu.	Dēls kājām iet uz mājām.	Dēls iejūdz divus zirgus.	Dēls mežā satiek blēdi.
Abi dodas uz rudzu lauku.	Blēdis pārdur maku ar asinīm.	Tikmēr otrs blēdis aizved pajūgu.	Dēls un blēdis dodas uz pilsētu.
Blēdis pazūd pūlī.	Dēls sevi nosoda.	Beigas.	

10. uzdevums. Klausies un papildini zīmējumu – komiksu ar zīmējumiem un varoņu runu!

Uzraksti, kas notika ar vardi!

Uzraksti, kā vardei izdevās apmulķot stārķi!

11. uzdevums. Spēlējiet spēli „Viens aiz otra”!

Laiks	Skolotāja darbība	Bērnu darbība	Nepieciešamie līdzekļi
-------	-------------------	---------------	------------------------

Ierosināšana. 1. – 4. uzdevums (runāšana, leksika)

15 min.	Skolotājs vada viedokļu apmaiņu 1., 3., 4. uzdevumā, palīdz savienot vārdus 2. uzdevumā. Bērniem jāpaskaidro, ka vārdi uzdevumos raksturo negatīvas iezīmes cilvēka raksturā un rīcībā, tos nelieto ikdienā un nevērš bez pamatojuma pret citiem cilvēkiem.	Skolēni izsaka viedokli, meklē vārdu nozīmi vārdnīcā, darina vārdus un apspriež to jēgu.	Mobilā ierīce vai dators vārdnīcas lietošanai.
---------	---	--	--

Apjēgšana. 5. – 10. uzdevums (lasīšana, klausīšanās, rakstīšana)

15 min.	Skolotājs organizē 5. uzdevuma izpildi, vada viedokļu apmaiņu 6. uzdevumā.	Lasa lomās, izsaka viedokli.	
10 min.	Skolotājs organizē 7. un 8. uzdevuma izpildi.	Analizē tekstu, izraksta notikuma vietas, stāsta par notikumiem, raksta secinājumus.	Darba lapas, pildspalvas.
20 min.	9. uzdevumā skolotājs paskaidro, kas ir komikss, izrunā ar bērniem, kā to veido.	Zīmē komiksu pēc pasakas motīviem.	Darba lapas, zīmuļi.
15 min.	Skolotājs vada 10. uzdevumu – lasa tekstu. <u>Klausīšanās uzdevums.</u> <i>Kādu rītu virs mājas lidinājās liels stārķis. Viņš knābī turēja vardi. Varde domāja, kā izglābties, un ieraudzīja mājiņu ar vienu mazu lodziņu un zemām durvīm. Pie mājas pa labi bija dārzs, kura auga divi skaisti ceriņi. Varde starp ceriņiem ieraudzīja gaili. Gailis iedziedājās : "Ki-ke-ri-gū!" Varde brēca: "Kva-kve-ri-kvū!" No mājas iznāca saimnieks, skatījās debesīs un teica: "He, brīnumi! Gailis lido!" Stārķis apvainojās un sauca: "Kāds gailis? Es esmu stārķis!" Tikmēr varde...</i>	Bērni klausās un papildina attēlu ar saviem zīmējumiem, raksta īsas stāsta beigas.	Darba lapas, zīmuļi.

Nostiprināšana. 11. uzdevums (runāšana, lietošana)

5 min.	11. uzdevums ir gan izklaidējošs, gan arī analītisks. <u>Rotaļas noteikumi.</u> Skolotājs liek sastāties bērniem vienam aiz otra pēc mācību vajadzības: 1) alfabētiskā kārtībā pēc vārda pirmajiem burtiem 2) alfabētiskā kārtībā pēc uzvārda pirmajiem burtiem 3) cik no rīta piecēlāties 4) ievērojot to, cik vakar aizgāja gulēt 5) pēc vecuma 6) pēc matu garuma 7) pēc kabatu vai pogu skaita apģērbā, kas ir mugurā utt.	Piedalās rotaļā.	
--------	---	------------------	--

10 Puika mucā

1. uzdevums. Pastāsti, kā tu domā, no kā ir izgatavoti šie senie apavi! No kāda materiāla izgatavo apavus mūsdienās? No kāda materiāla gatavoti tavi apavi?

vīzes

pastalas

tupeles

zābaki

2. uzdevums. Lasi pasaku ar izteiksmi un radoši! Vārdus *zēns* un *viņš* aizstāj ar kādu zēna vārdu, kas tev patīk!

Nabaga kalpu zēnam saplīsa vīzes, kamēr viņš lasīja kartupeļus, un tagad sala kājas. Viņš palūdza saimniekam atļauju aiziet uz mežu saplēst lūkus (koka mizu), lai uztaisītu jaunas vīzes. Mežā drīz satumsa un zēns apmaldījās. Te viņš pamanīja uguni spīdam, devās skatīties, kas tur ir. Tie izrādījās trīs laupītāji. Nu kalpu zēns izdomāja, ka paliks viņu tuvumā, lai pārļautu nakti, jo vienam palikt mežā bija bail. Laupītāji ēda gaļu un kaulus svieda tur, kur zēns bija paslēpies. Zēna stīvais kažociņš jocīgi grabēja, kad kauli pret to atsitās, tāpēc laupītāji zēnu ieraudzīja.

Laupītāji baidījās, ka zēns mājās visu izstāstīs, tāpēc iedeva viņam gaļas gabalu un iebāza mucā. Paši laupītāji devās laupīt.

Zēns sēdēja un domāja, kā tikt ārā. Te pie mucas pienāca vilks, jo saoda gaļu. Vilks staigāja ap mucu un nezināja, kā dabūt gaļu. Tad vilks pa spundes caurumu iebāza asti, lai kaut kā sajustu, kas ir mucā. Zēns asti saķēra, vilks metās bēgt, muca leca pa koku saknēm un sašķīda. Re, tepat vien bija kartupeļu lauks! Nu zēns priecīgs gāja mājās. Uz mežu vakarā gan viņš vairs nekad negāja.

3. uzdevums. Izraksti no pirmās rindkopas vārdus, kas atbild uz jautājumu *ko darīja?*

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Veido ar izrakstītajiem vārdiem pirmās rindkopas atstāstījumu tā, lai izrakstītie vārdi atbildētu uz jautājumu *ko dara?*

4. uzdevums. Aiga nolēmusi jūs izjokot. Lasi Aigas apgalvojumus un labo tos atbilstoši pasakas saturam!

1. Aigai saplīsa kurpes, ejot katru dienu uz skolu.
2. Tumšā pilsētā Aiga meklēja kurpnieku.
3. Te Aiga pamanīja blēžus un drosmīgi gāja viņiem klāt.
4. Blēži Aigai iedeva apēst gaļas gabalu un nolika gulēt.
5. Kad blēži aizgāja, Aiga iesprostoja mucā vilku, lai tas netraucē.
6. No rīta Aiga devās mājās.

5. uzdevums. Veidojiet dialogu starp kalpu zēnu un vecākiem brīdī, kad viņš no rīta ieradās mājās! Izmanto frāzes!

Kur tu biji?

Man saplīsa...

Kāpēc...

Domāju, ka varēšu...

Kas notika...

Vai tu padomāji par ...

6. uzdevums. Veido pasakas notikumu ķēdi!

Zēnam saplīsa
vīzes

Beigas

7. uzdevums. Klausies latviešu tautas dziesmu „Pie Dieviņa gari galdi” un ieraksti iztrūkstošos vārdus!

<https://www.youtube.com/watch?v=DtQJzNoJrRU>

Pie _____ gari galdi, gari galdi,
Tur sēd pati _____ Māra, mīlā Mār’.

Nu tavās(i) rociņās(i), rociņās(i),
Pašas _____ atslēdziņa, atslēdziņ’.

Tur sēd pati mīlā Māra, mīlā Māra,
_____ rakstīdama, rakstīdam’.

Dod Dieviņi kalnā kāpt(i), kalnā kāpt(i),
Ne no kalna lejiņā(i), lejiņā.

Izrakstīja saskaitīja, saskaitīja,
_____ Dieva rociņās(i), rociņās.

Dod, _____, otram dot(i), otram dot(i),
Ne no otra mīļi lūgt(i), mīļi lūgt!

Nu Dieviņi tava vaļa, tava vaļa,
Nu tavās(i) rociņās(i), _____.

Otram devu _____, dziedādama,
Otru lūdzu _____, raudādām’.

Ko māca šī tautas dziesma? _____

Kādas latviešu dievības minētas dziesmā? _____

8. uzdevums. Savieno, ko vari!

Dievs

Laima

Jumis

Māra

Pērkons

Ūsiņš

Saule

Mēness

Veļu māte

Meža māte

Jūras māte

Vēja māte

Debesu kalējs

Zirgu sargātājs

Zvejnieku sargātāja

Meža saimniece

Druvu dievība

Vētra

Pazemes valstības sargātāja

Visu māšu sargātāja

Likteņa lēmēja

Debesu saimniece

Dievu Dievs

Debesu spīdekļis

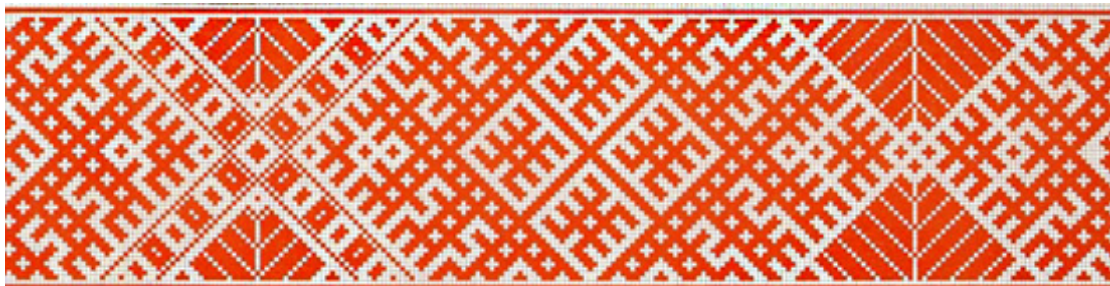
9. uzdevums. Ieskaties <http://valoda.ailab.lv/kultura/kultura/orn01.htm> un uzraksti, kurai latviešu dievībai ir katra zīme!

Uzzīmē un uzraksti, kādas latviešu tautas zīmes tu vēl zini vai ieraudzīji <http://valoda.ailab.lv/kultura/kultura/orn01.htm> !

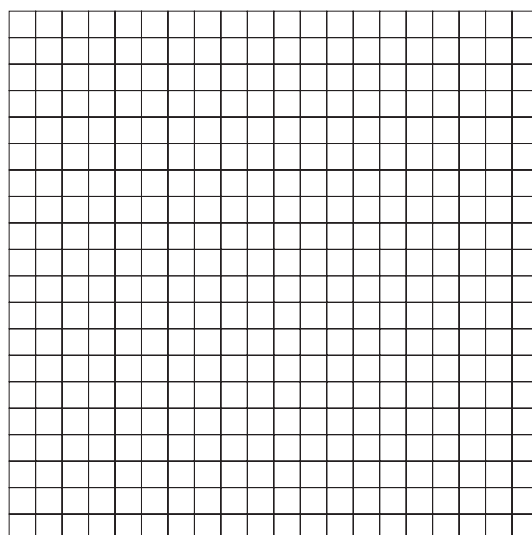
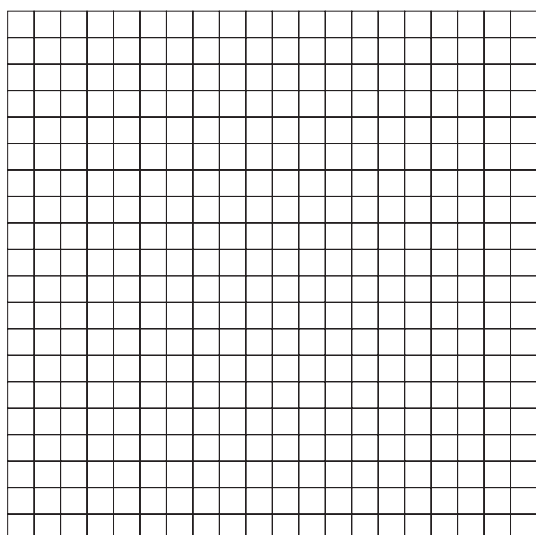
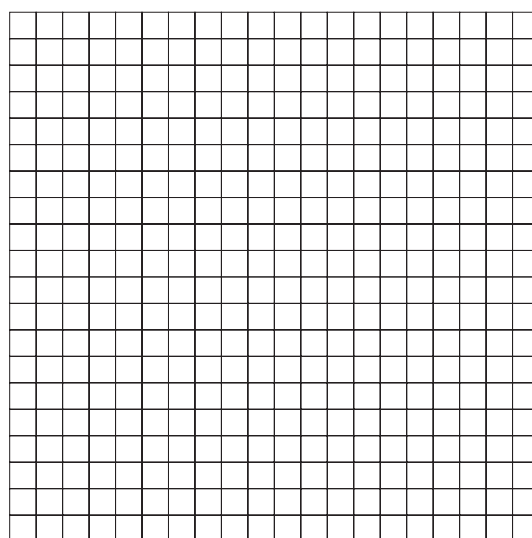

10. uzdevums. Ieskaties Lielvārdes jostas ornamentā un uzraksti, kuras zīmes tu pamanīji!

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

11. uzdevums. Izvēlies 3 zīmes un uzzīmē tās!

Nodarbības konspekts (2 x 40 min.)

Laiks	Skolotāja darbība	Bērnu darbība	Nepieciešamie līdzekļi
-------	-------------------	---------------	------------------------

Ierosināšana. 1. uzdevums (leksika)

5 min.	Skolotājs vada 1. uzdevumu.	Izsaka viedokli par dažādiem sadzīves priekšmetu izgatavošanas materiāliem senāk un mūsdienās.	
--------	-----------------------------	--	--

Apjēgšana. 2. – 9. uzdevums (lasīšana, klausīšanās, rakstīšana, runāšana)

10 min.	Skolotājs paskaidro, kā jālasa 2. uzdevums.	Lasa un aizstāj vārdus <i>zēns</i> un <i>viņš</i> ar īpašvārdu.	
10 min.	Skolotājs paskaidro, kuri vārdi jāmeklē tekstā 3. uzdevumā un to, ka atstāstot varēs vārdus izmantot, bet nevarēs skatīties tekstā. 3. uzdevumā var izrakstīt darbības vārdus pagātnē ne tikai no 1. rindkopas, bet var arī no visa teksta – kopā tie ir 32 vārdi, 1. rindkopā – 14.	Izraksta darbības vārdus, atstāsta pasaku, balstoties uz izrakstītajiem vārdiem.	Darba lapas, pildspalvas.
15 min.	4., 5. un 6. uzdevums veicina teksta izpratni, attīsta dialogisko runu, sarindo notikumus.	Raksta, veido dialogu, analizē tekstu – notikumu attīstību.	Darba lapas, pildspalvas.
10 min.	Skolotājs organizē 7. uzdevumu.	Klausās, ievieto izlaistos vārdus.	Darba lapas, pildspalvas, dators.

Nostiprināšana. 8. – 11. uzdevums (vārdu krājums, lietošana)

30 min.	Darbojas kopā ar bērniem, meklē datorā atbildes norādītajās vietnēs. Var izveidot zīmējumu izstādī.	Savieno, meklē atbildes, zīmē.	Darba lapas, zīmuļi, dators.
---------	---	--------------------------------	------------------------------

11 Kā velns mācījās krākt

1. uzdevums. Padomā un atceries, vai tu esi dzirdējis cilvēka krākšanu miegā! Raksturo, kā tā izklausās?

kā traktors

kā lokomotīve

šņāc klusi

rūc

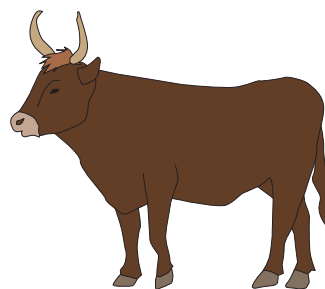
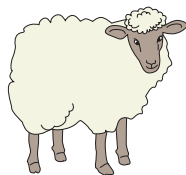
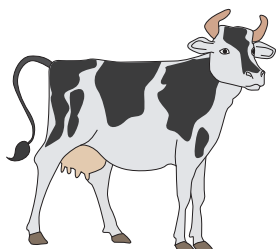
burkšķ

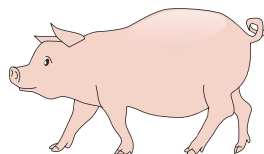
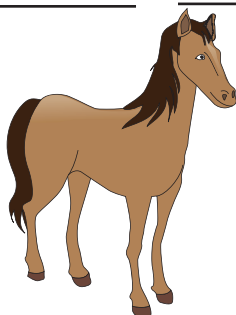
bubina

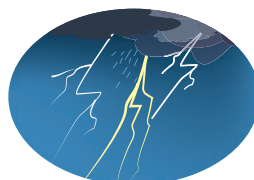
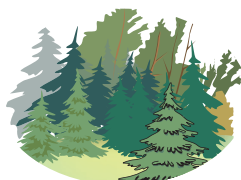
zāgē

2. uzdevums. Latviešiem ir vēl daudz vārdu, kas raksturo skaņu. Pieraksti, kurš ko dara!

3. uzdevums. Lasi pasaku un izcelto vārdu vietā iekrācies!

Kā velns mācījās krākt

Velns rijā ieraudzīja, kā rijnieks naktī **krāc**. Velnam **krākšana** patika, un viņš bieži nāca klausīties, līdz vienreiz aizskāra ar asti rijnieku

un tas pamodās. Rijnieks saķēra velnu aiz astes un nelaida projām. Abi sadraudzējās un velns lūdza, lai iemāca viņu **krākt**.

Rijnieks bija ar mieru, bet paprasīja samaksu – pilnu cepuri naudas un vienu sauju tīra zelta. Velns solīja atnest katru dienu pa saujai naudas, jo uzreiz nevarēja samaksāt.

Rijnieks iztaisīja

cepurē caurumu un uzlika to uz cības. Kad velns iebēra naudu, tad rijnieks tik iztukšoja cibu. Velns ilgu laiku mācījās **krākt**, sākumā tikai šņāca, vēlāk **krāca** un rūca tā, ka visa rija šūpojās. Tomēr velns bija neapmierināts, prasīja rijniekam naudu atpakaļ. Rijnieks teica, ka vajag apgulties un aizmigt, tad sanāks labāk **krākt**.

Velns teica, ka nevar tā gulēt un **krākt**, jo aste traucē. Rijnieks teica, ka nelaidīs projām velnu, kamēr viņš nebūs labi iemācījies **krākt** vai arī atdos naudu, lai velns **atkrāc** atpakaļ to, ko iemācījies. Velns nobijās un nesaprata, kā to lai izdara. Velns aizgāja un vairs nenāca, bet rijnieks nu bija bagāts.

ciba

krāc

Hrrrrr...

rija

4. uzdevums. Izveido jautājumus krustvārdu mīklai!

1.									
2.			R	I	J	A̅			
3.		C	I	B	A̅				
4.	P	R	O	J	A̅	M			
5.	V	E	L	N	S				
6.	A	I	Z	M	I	G	T		
7.			C	E	P	U	R	I	
8.			K	R	A̅	K	T		
9.		A	S	T	E				

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____

5. uzdevums. Pastāsti pasaku tā, kā notikumus saskatīja rijnieks, velns vai kaimiņi! Izmanto dotās frāzes!

Kādu vakaru es skatījos ...

Klausījos, kas notiek ...

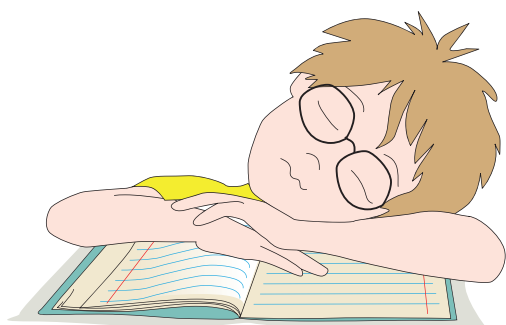
Dzirdēju, kā...

Sapratu, ka ...

Domāju, ka ...

Nolēmu, ka ...

6. uzdevums. Eduardam nāk miegs, taču vēl vakarā viņam jāuzraksta pasakas atstāstījums. Palīdzi viņam to izdarīt! Labo kļūdas un uzraksti, kā, tavuprāt, ir pareizi!

Reiz rijnieks ieraudzīja, ka velns pa dienu krāc. Viņam tas nepatika, tāpēc viņš nolēma nekad nekrākt. Viņš bija gatavs samaksāt lielu naudu, lai tikai nekrāktu. Velns arī paprasīja samaksu – trīs spaiņus ūdens. Tā nu velns vairs nekrāca un rijnieks mierīgi varēja gulēt. Velnam arī bija savs labums – trīs spaiņi ūdens...

7. uzdevums. Uzraksti 5 jautājumus par pasaku un uzdod tos citiem bērniem!

Kas _____

Kāpēc _____

Kurš _____

Kur _____

Kam _____

8. uzdevums. Pasaki, kas to dara un kas to darīja!

Paraugs. *mežs šalko – mežs šalkoja*

šalko, pūš, īd, sīc, krāc, šņāc, pīkst, skrubina, grab, zvana, čab, čaukst, pukst,

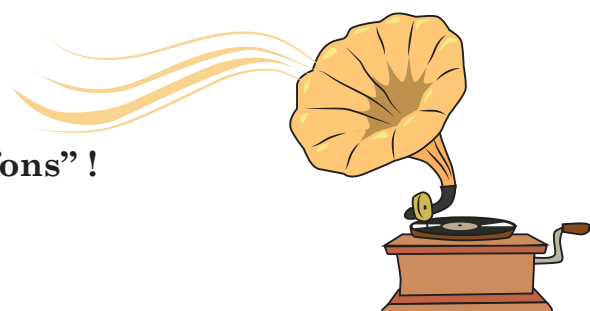
žvadz, čīkst, švīkst, paukšķ, plunkšķ, tikšķ, gurst, čurkst

pūš kā...

čaukst kā...

čab kā...

plunkšk k̄ā...

[illegible]

Nodarbības konspekts (2 x 40 min.)

Laiks	Skolotāja darbība	Bērnu darbība	Nepieciešamie līdzekļi
-------	-------------------	---------------	------------------------

Ierosināšana. 1., 2. uzdevums (leksika, rakstīšana)

5 min.	Skolotājs skaidro vārdus 1. un 2. uzdevumā.	Skolēni raksturo krāksanu, raksta dabā dzirdamo skaņu atveidi darbības vārdos.	Darba lapas, pildspalva.
--------	---	--	--------------------------

Apjēgšana. 3. – 9. uzdevums (lasīšana, klausīšanās, rakstīšana)

15 min.	Skolotājs kopā ar bērniem lasa 3. uzdevumu un uzmana, lai tiktu pildīts uzdevuma nosacījums. 4. uzdevumā jāpaskaidro, ka krustvārdu mīklas jautājumam jā sākas tā, lai atbildētu uz to dotajā locījumā.	Lasa un aizvieto izcelto vārdu ar skaņu, raksta jautājumus.	Darba lapas, pildspalva.
10 min.	5. uzdevumā ļoti svarīgi paskaidrot, ka jārunā 1. personā.	Stāsta pasaku 1. personā.	
15 min.	Skolotājs organizē. 6. un 7. uzdevumu.	Raksta, veido jautājumus, jautā un atbild.	Darba lapas, pildspalvas.
5 min.	Skolotājs skaidro vārdus 8. uzdevumā.	Bērni veido vārdu savienojumus un tos loka.	Darba lapas, pildspalvas.
10 min.	9. uzdevumā skolotājs skaidro, kas ir salīdzinājums, ka latviešu tautas sakāmvārdi un parunas satur daudz salīdzinājumu.	Bērni raksta, kādu skaņu kas rada.	Darba lapas, pildspalvas.

Nostiprināšana. 8. – 11. uzdevums (vārdu krājums, lietošana)

10 min.	10. uzdevums ir gan radošs, gan arī analītisks. Skolotājs atskaņo ierakstu. https://www.youtube.com/watch?v=pzw2_PAWjUw	Raksta kas un ko dara.	Darba lapas, pildspalvas, dators.
10 min.	11. uzdevumā seko spēles gaitai. <u>Rotaļas noteikumi.</u> Visi sastājas aplī, vidū ir „atskaņotājadata”. Tā pieskaras kādam no bērniem un nosauc skaņu, kas jāatdarina, piemēram, <i>pīkst</i> . Ja spēlētājs nevar skaņu atdarināt, tad spēlētājam jānosēžas tupus. Tā „atskaņotājadata” apiet aplī. Tiem, kas tupus – jāizpērk ķīla.	Spēlē spēli.	

12 Labsirdīgais kurpnieks

1. uzdevums. Nosauc, kādas profesijas tu zini! Kuras profesijas, tavuprāt, bija senos laikos?

2. Lasiet pasaku lomās! Inscenējiet pasaku!

Labsirdīgais kurpnieks

Darbojas: kurpnieks, mazā meitenīte, pārdevējs, 3 – 4 ciema ļaudis, suns, Meža tēvs.

1. aina.

Kurpnieks sēž savā istabā ar kaut kādu darbarīku rokā, pieceļas, meklē pa skapjiem, uz galda kaut ko ēdamu.

Kurpnieks. Eh, viss apēsts! Kur lai tagad ņemu kādu maizes gabaliņu? Ceļš aizputināts, nevaru nevienu pasaukt palīgā. Jāiet pašam uz pilsētu. *Sagērbjas un dodas ārā. Kādu laiku iet viens pats, visapkārt piesnidzis, vējš auro, te pēkšņi ierauga mazu meitenīti ar zābakiem rokās.*

Kurpnieks. Ko tad tu te dari, bērns, tādā laikā? Vai neesi nosalusi? Kur tu dodies ar tiem zābakiem?

Meitenīte. Man nesalst, esmu pieradusi pie aukstuma. Zābakus nesu kurpniekam. Tie ir saimnieka zābaki. Viņam svētdien jābrauc uz muižu pie lielkunga.

Kurpnieks. Es esmu kurpnieks. Dod, panesīšu! Tikai neiesim pie manis, iesim uz ciemu. Tur es kaut ko izdomāšu.

Meitenīte. Labi, iesim atpakaļ uz ciemu.

2. aina.

Kurpnieks ar mazo meitenīti ierodas ciema laukumā. Tur ir tirdzniecības lete, ļaudis kaut ko pērk, kurpnieks arī nostājas rindā.

Kurpnieks. Labdien! Dod man, lūdzu, 5 kukuļus maizes, vienu gabalu žāvētās gaļas, sviestu un kilogramu desas.

Pārdevējs. Labdien, labdien! Sen neesi redzēts. Kur tu liksi tik daudz ēdamā? Kādiem svētkiem gatavojies, vai?

Kurpnieks. Nē, nav man svētku. Mājās beidzās pārtika, tad nu pērku ilgākam laikam. Darbs arī beidzies... Neviens nevar izbrist piesnigušo mežu līdz manīm. Nezini, vai kādam nevajag apavus labot?

Pārdevējs. Kā tad nevajag! Tūlīt visiem izzīņošu, ka tu esi ciemā, lai tik nes zābakus un kurpes šurp. Un kas tev tā par meitenīti?

Kurpnieks. Tā ir ļoti drosmīga meitene. Viena pati brida pa piesnigušo mežu pie manis, lai atnestu salabot saimnieka zābakus. *Vēršas pie meitenītes, sniedz viņai maizītes gabalu.* Lūdzu, cienājies! Droši vien esi izsalkusi.

Meitenīte. Paldies, esmu gan izsalkusi!

Kurpnieks. Labi, iesim pie maniemi radiem, tur es salāpīšu tava saimnieka zābakus, tad varēsi paspēt vēl pa gaismu mājās. *Vēršas pie pārdevēja.* Paldies, draugs! Rīt atnākšu pakaļ apaviem.

Pārdevējs. Gaidīšu tad tevi rīt.

Kurpnieks ar meitenīti dodas prom, pārējie pircēji turpina iepirkties.

3. aina.

Kurpnieks ienāk savās mājās ar lielu maisu, nosviež to pie darbagalda, apsēžas atpūsties, priecīgs pa māju skraida suns, pieskrien pie kurpnieka.

Kurpnieks. Nu, sveiki, sveiki, Duksi! Kā tev gāja bez manis? Nogarlaikojies?

Nu nekas! Tagad esmu mājās, atnesu pilnu maisu ar zābakiem. Nu būs darbs un pārtikšana. Jāsāk strādāt! *Kurpnieks izvelk zābakus no maisa, iesāk aplūkot vienu pāri.*

Kurpnieks. Vai, kādi nonēsāti un saplīsuši zābaki! Kur man tas diegs ar adatu? *Ceļas un meklē.* Ā, re kur ir adata... Bet diegs? Nu, kur tas diegs? Ak, šausmas! Diegs beidzies un es aizmirsu ciemā to nopirkt! *Met zābaku pāri kaktā. No kakta izripo kamols diega ar adatu.*

Kurpnieks. Kas tad tas? Vai, cik labi! Nu varu strādāt. Viņš iever diegu adatā, iedur pirmo dūrienu zābakā un diegs ar adatu paši sāk strādāt. Kas tie par jokiem? Nu gan brīnumi!

Un tā kādu brīdi – kurpnieks tik iever diegu, bet adata šuj. Drīz darbs ir galā.

Kurpnieks. Re, Duksi, darbs galā! Varu nest visus apavus atpakaļ uz ciemu. Nāksi līdzī? Paņem maisu un ar Duksi dodas ārā.

4. aina.

Ciemā ļaudis, meitenīte, pārdevējs sanākuši saņemt savus zābakus un kurpes. Kurpnieks dala pārus, ļaudis saņem un pēta darbu.

1. cilvēks. Skat, cik viss taisni un kārtīgi salāpīts!

2. cilvēks. Re, papēdis kurpei kā bijis! Es jau domāju, ka būs jāmet šis kurpju pāris ārā...

3. cilvēks. Nu šim meistaram var dot labot apavus. Viņam ir zelta rokas! Darbs padarīts kārtīgi!

4. cilvēks. Pieiet pie kurpnieka. Paldies, kurpniek! Tev darbs padodas. Domāju, ka tagad visi ciema ļaudis tev dos labot savus apavus.

Kurpnieks. Paldies, paldies!

Meitenīte. Sveiki, kurpniek! Manam saimniekam jālāpa vēl viens pāris zābaku. Salāpīsi? Kurpnieks piekrītoši pamāj un paņem pāri.

Pārdevējs. Kurpniek, salāpi man arī zābakus! Ļaudis vēl atnes lāpīt zābakus.

Kurpnieks paņem visu, saliek maisā un dodas mājās.

5. aina.

Kurpnieks sēž un labo kurpes, diegs ar adatu paši lāpa, kurpnieks tik iedur pirmo dūrienu. Klauvē pie durvīm, kurpnieks iet atvērt, suns arī turpat.

Kurpnieks. Eju jau eju! Kas tur ir?

Vecais vīrs. Aiz durvīm. Esmu vecs vīrs. Tālu ceļu eju. Esmu nosalis un izsalcis.

Ielaid, lūdzu, pasildīties!

Kurpnieks atver durvis.

Kurpnieks. Nāc tik iekšā, sasildies! Apsēdina vīru pie galda. Uzēd kāpostu zupu!

Noliek bļodu vīram priekšā, vīrs ēd. Ierunājas pēc brīža.

Vecais vīrs. Es gan nācu pēc sava kamoliņa, bet redzu, ka tev laba sirds, tāpēc tev to atstāšu. Paldies par cienastu! Nu varu doties prom. *Ceļas un iet ārā, kurpnieks pavada.*

Kurpnieks. Kas tu esi? Kas gan tu esi?

Vecais vīrs pasmaida, dodas prom, sāk šalkot mežs, iedziedas putni.

Kurpnieks. Pie sevis. Meža tēvs, viņš ir Meža tēvs... Varbūt, ka tas bija Ziemassvētku vecītis? *Sauc pakaļ vīram.* Paldies, Meža tēv! Paldies, Ziemassvētku vecīt!

Pēkšņi pagalmā augošā (vai arī tajā vietā, kur vīrs sēdējis) eglīte iemirdzas simtiem krāsās...

3. uzdevums. Izlasiet pasaku vēlreiz un vērtējiet, kā jums izdevās iejusties lomās, kas bija grūti un kas – viegli! Kura epizode jums patika visvairāk un kāpēc?

Labsirdīgais kurpnieks

Kāds vecs kurpnieks dzīvoja dziļi mežā. Kad uznāca barga ziema, visus ceļus aizputināja un neviens pie viņa nenāca. Vīram pietrūka ēdiena, un viņš devās ceļā uz ciemu. Ceļā viņš satika mazu meitenīti, kura nesa smagus zābakus.

- Kur tu dodies ar tiem zābakiem?
- Nesu kurpniekam.
- Tas esmu es. Dod, panesīšu!
- Tie ir saimnieka zābaki. Viņam svētdien jābrauc uz muižu pie lielkunga.

Drīz viņi nonāca ciemā, atpūtās, sameklēja ēdienu. Ciema ļaudis iedeva kurpniekam lāpīt savus zābakus, un viņš devās mājās. Salāpīja meitenes nestos zābakus, tad gadījās viens pāris, kurš bija ļoti nonēsāts. Kurpnieks nosēdās lāpīt zābaku pāri, taču saprata, ka beidzies diegs. Nu viņš dusmīgi svieda vecos zābakus, bet te pēkšņi no aizkrāsnes izripoja diega kamoliņš ar visu adatu.

Kurpnieks ievēra adatā diegu un iedūra pirmo dūrienu, tālāk adata strādāja pati. Un tā katru reizi – kurpnieks tik ievēra diegu, bet adata šuva. Drīz darbs bija galā. Kurpnieks aiznesa salāpītos zābakus uz ciemu. Ļaudis brīnījās, cik viss ir skaisti un ātri salāpīts. Nu kurpniekam darba un maizes vairs netrūka.

Kādā ziemas vakarā pie kurpnieka ienāca pārnakšņot kāds vecs, vecs vīriņš. Kurpnieks viņu pabaroja, izguldīja.

- Es gan nācu pēc sava kamoliņa, bet redzu, ka tev laba sirds, tāpēc tev to atstāšu.
- Vīrs devās prom, mežs savādi iešalcās un kurpnieks saprata, ka viņu apciemoja Meža tēvs, kurš vienmēr rūpējās par saviem meža iemītniekiem.

Nodarbības konspekts (4 x 40 min.)

Laiks	Skolotāja darbība	Bērnu darbība	Nepieciešamie līdzekļi
-------	-------------------	---------------	------------------------

Ierosināšana. 1. uzdevums (leksika)

15 min.	Skolotājs organizē norisi un skaidro, ar ko nodarbojas katras profesijas pārstāvji 1. uzdevumā vai arī jautā to bērniem. Var pievienot arī citas profesijas, kuras bijušas pasakās, piemēram, rijnieks.	Skolēni sauc attēlotās profesijas, noskaidro ar skolotāja palīdzību, ko darīja profesiju pārstāvji senos laikos.	
---------	---	--	--

Apjēgšana. 2. uzdevums (lasīšana, klausīšanās, inscenēšana)

80 min.	Iestudē pasaku. Ja grupā vairāk bērnu, var paplašināt ainas ar citiem tēliem – meža iemītniekiem, kaķīti, pilsētniekiem u.c.	Piedalās pasakas uzvešanā.	Tērpi, rekvizīti.
50 min.	Vada izrādes norisi	Izrāde.	Tērpi, rekvizīti.

Nostiprināšana. 3. uzdevums (lasīšana, refleksija)

15 min.	Vada pārrunas.	Lasa, veic refleksiju.	
---------	----------------	------------------------	--